
Oktober 2008

Vækstredegørelse for Væksthus Midtjyllands aktiviteter 1. januar 2007 – 30. juni 2008.

- En del af evalueringen af
de regionale programmer
STARTmidt og
VÆKSTmidt.

Udarbejdet for Væksthus
Midtjylland

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid

Indhold

RESUME	2
1 VÆKSTHUS MIDTJYLLAND	6
1.1 Kravet om fornyelse.....	6
1.2 Væksthus-konceptet	7
1.3 Væksthus Midtjylland som operatør på nationale og regionale programmer	9
1.4 Sammenhæng internt i væksthuset.....	9
1.5 Rapportens opbygning	10
2 METODE OG DATAINDSAMLING FOR VÆKSTVIRKSOMHEDERNE.....	11
2.1.1 Definitioner	11
2.1.2 Matchning af data hos Danmarks Statistik	14
2.1.3 Bortfaldsanalyse	14
2.1.4 Beregning af væksttal	15
3 VEJLEDTE VIRKSOMHEDER I VÆKSTHUS MIDTJYLLAND	16
3.1 Karakteristik af de vejledte virksomheder	17
3.2 Udvikling fra 1. statusrapport til nu	25
4 ØKONOMISK PROFIL AF VÆKSTHUSETS KUNDER.....	30
4.1 Økonomisk profil af de vejledte virksomheder.....	31
4.2 Udvikling fra 2. statusrapport til nu.	37
5 ERHVERVSEFFEKT MÅLING	40
5.1 Virksomhedernes omsætning	40
5.2 Virksomhedernes værditilvækst	42
5.3 Virksomhedernes eksport.....	44
5.4 Virksomhedernes beskæftigelse	46
6 METODE OG DESIGN FOR IVÆRKSÆTTERDATA	48
6.1 Evalueringsdesign.....	48
6.2 Definitioner	49
7 IVÆRKSÆTTERVEJLEDNING I VÆKSTHUS MIDTJYLLAND	51
7.1 Karakteristik af vejledte personer	51
7.2 Karakteristik af STARTmidt virksomhederne	56
8 PERSPEKTIVERING AF VÆKSTHUSETS AKTIVITETER	63
8.1 Væksthus Midtjyllands rolle i det samlede erhvervsservicesystem...	63
8.2 Når væksthus Midtjylland sin målgruppe?	65
8.2.1 Den geografiske placering	66
8.2.2 Den branchemæssige fordeling.....	67
8.3 Giver Væksthus Midtjyllands vejledning de ønskede resultater?	69

Resume

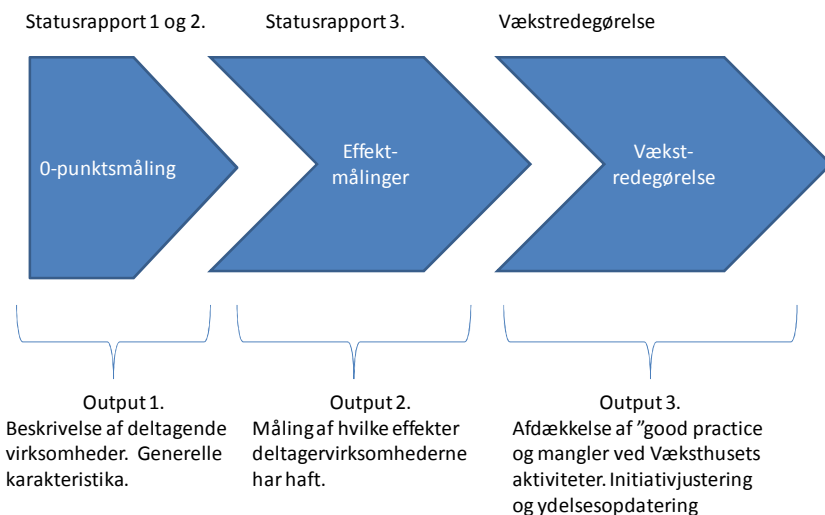
Rammen for vækstreddegørelsen

Med denne vækstreddegørelse gennemføres den første samlede effektmåling af Væksthus Midtjyllands aktiviteter siden opstarten 1. januar 2007. Målingen er fuldstændigt dækkende for Væksthus Midtjyllands aktiviteter for perioden 1. januar 2007 til 30. juni 2008.

I perioden 1. januar 2007 til 1. august 2008 er der udarbejdet 3 statusrapporter, der beskriver Væksthus Midtjyllands aktiviteter for samlet set hele 2007. Statusrapporterne er bygget op fra at indeholde 0-punktmålinger på virksomhederne og deres økonomiske aktivitet til en første effektmåling i statusrapport 3. Informationsniveauet har således været stigende igennem de enkelte statusrapporter.

Til denne vækstreddegørelse er der gennemført effektmålinger for 1. halvår af 2008, der gør det muligt at se på virksomhedernes udvikling fra det år, de har modtaget vejledning til det efterfølgende år.

Sammenhæng mellem statusrapporter og Vækstreddegørelse

Kilde: DAMVAD.

Vækstreddegørelsen dækker de vejledte virksomheder, dvs. både vækstvirksomheder og iværksættervirksomheder samt programdeltagerne under STARTmidt og VÆKSTmidt. Væksthus Midtjylland har som ambition at anvende en arbejdsform, hvor der som en del af processen sættes klare effektmål. Vækstreddegørelsen er derfor et centralt element i målsætningerne for STARTmidt og VÆKSTmidt.

Opdateringen af effektmålingen frem til medio 2008 er et helt centralt element i Vækstreddegørelsen. Resultaterne herfra vil danne grundlag for den resterende del af Vækstreddegørelsen, hvor de vil blive sat i forhold til målsætningerne for

Væksthus Midtjylland. Databehandlingen sættes i en strategisk ramme i forhold til de udbudte programmer STARTmidt og VÆKSTmidt samt, strategi, mål, interessenter, cases og perspektiver for Væksthus Midtjylland.

Vækstreddegørelsens hovedresultater

Væksthuset når sin målgruppe af virksomheder med vækstambitioner- og potentiale. De vejledte virksomheder performer generelt bedre end regionens SMV'er i øvrigt. Dette billede går igen, hvad enten der fokuseres på de vejledte virksomheders omsætning, værditilvækst eller eksport.

Den udbudte erhvervsservice i Væksthus Midtjylland rammer hovedmålgruppen, som er virksomheder indenfor industri, vidensservice, forretningsservice samt bygge og anlæg. Godt 90 pct. af de vejledte virksomheder falder indenfor disse branchemæssige kategorier. Det er gældende for både gruppen af vejledte virksomheder og VÆKSTmidt deltagere.

Væksthus Midtjylland er med til at styrke de vejledte virksomheder i et vækstforløb. De vejledte virksomheder i Væksthus Midtjylland oplever større vækstrater fra det år, hvor de bliver vejledt, til det efterfølgende år, hvilket vil sige fra 2007 til 2008¹ sammenlignet med en relevant sammenligningsgruppe af øvrige SMV'er i region Midtjylland. 3. statusrapport viste, at de vejledte virksomheder var inde i et vækstforløb, inden de opnåede vejledning i Væksthuset. Væksthuset er således med til at styrke de vejledte virksomheders vækstforløb.

Væksthus Midtjylland har opnået en central rolle i det samlede erhvervsservicesystem og har igangsat aktiviteter på operatøropgaver, f.eks. STARTmidt og VÆKSTmidt, i samarbejdet med relevante aktører og i forhold til at udbyde specialiseret erhvervsservice. Der er muligheder for yderligere at udvikle denne rolle.

Væksthus Midtjylland bør sigte mod en større geografisk spredning af de vejledte virksomheder. Væksthuset bør i højere grad få øget kendskabet til dens tilbud i den østlige del af regionen, hvor antallet af vejledninger ikke når samme niveau som i den vestlige del af regionen. Dette vil også bidrage til at øge spredningen af VÆKSTmidt programdeltagerne. Den geografiske spredning skal dog stadig begrænses til at dække kommunerne i region Midtjylland. Det bør således også arbejdes på at begrænse antallet af vejledning til virksomheder, der er placeret udenfor regionen.

Væksthus Midtjylland bør sikre bredere branchemæssig spredning i vejledninger. For de vejledte virksomheder er industrivirksomhederne overrepræsenteret. Det kan give anledning til en justering af vejlednings- og rådgivningstilbuddene, således at disse retter sig mere mod behovene hos erhvervs- og vidensservicevirksomhederne, der har en højere værditilvækst per medarbejder end virksomheder i øvrige brancher. STARTmidt programdeltagerne

¹ Bemærk at 2008 er fiktivt idet det dækker aktiviteter for 2. halvår af 2007 og 1. halvår af 2008.

er dog godt repræsenteret i netop denne branche med 35 pct. af deltagerne, mens andelen af VÆKSTmidt programdeltagere i denne branche er væsentligt lavere med 19 pct. af deltagerne.

Analyseresultater for vejledte virksomheder

De vejledte virksomheder har generelt højere væksttal på de økonomiske parametre end øvrige små og mellemstore virksomheder. De vejledte virksomheder præsterer betydelig fremgang på samtlige vækstparametre også sammenlignet med øvrige SMV'er i region Midtjylland. Det gælder både for virksomhedernes omsætning, værditilvækst per ansat, eksport og beskæftigelse.

De vejledte virksomheders omsætning stiger med 8,5 pct., for øvrige SMV'er i regionen er tallet 2,4 pct. Det er især i Skanderborg Kommune, hvor omsætningen for de vejledte virksomheder stiger med 67,6 pct. og indenfor brancherne Finansiering og erhvervsservice, hvor omsætningen stiger med 33 pct. Der er generelt en større stigning i omsætningen hos de vejledte virksomheder sammenlignet med øvrige SMV'er på tværs af kommunerne.

De vejledte virksomheders værditilvækst stiger med 8,1 pct., for øvrige SMV'er i regionen er tallet 0,3 pct. Det er igen i Skanderborg Kommune, hvor de vejledte virksomheders værditilvækst stiger med 56,1 pct. Indenfor Finansiering og erhvervsservice sker der en stigning på 14,8 pct. i den samlede værditilvækst for de vejledte virksomheder. Der er store forskelle for de vejledte virksomheder i de forskellige kommuner. Bl.a. falder den samlede værditilvækst for de vejledte virksomheder i Ikast-Brande Kommune med over 20 pct., hvilket sandsynligvis kan tilskrives øgede investeringer hos virksomheder for at imødekomme et vækstforløb.

De vejledte virksomheders eksport stiger med 9,8 pct., for de øvrige SMV'er i regionen stiger eksporten med 0,6 pct. Det er især de vejledte virksomheder i Silkeborg Kommune, der oplever en stigning i eksporten. Her stiger eksporten med 20,9 pct., Indenfor Finansiering og erhvervsservice sker der en stigning på 43,7 pct. i den samlede eksport for de vejledte virksomheder.

De vejledte virksomheders beskæftigelse stiger med 0,9 pct. For de vejledte virksomheder i Horsens er beskæftigelsen steget med 27 pct. For de vejledte virksomheder i Århus Kommune er beskæftigelsen steget med 6,4 pct.

Mange af de vejledte virksomheder og VÆKSTmidt programdeltagere i 1. halvår 2008 er placeret i Århus, Herning og Skive kommuner, hvilket for Århus' vedkommende ikke er overraskende, da kommunen er markant størst i region Midtjylland. Skive har næst flest vejledte virksomheder og får dermed også en høj placering på hyppigheden af vejledning i forhold til kommunens størrelse. Her er det dog Lemvig, der har den største hyppighed i vejledte virksomheder, når der fokuseres på antallet af vejledninger i hele perioden. Den samme geografiske fordeling gør sig gældende for VÆKSTmidt programdeltagerne, hvor 9 virksomheder er placeret i hhv. Århus og Herning kommuner, mens 7 er placeret i Skive Kommune.

Den branchemæssige fordeling af de vejledte virksomheder og VÆKSTmidt programdeltagere adskiller sig fra den generelle fordeling blandt SMV'er i region Midtjylland. Således er 75 pct. af SMV'erne i region Midtjylland enten placeret i brancherne indenfor Handel, transport og restauration eller Finansiering og erhvervsservice, mens tallet for de vejledte virksomheder er 52 pct. og for

VÆKSTmidt deltagerne er tallet 42 pct. Omvendt er der en overrepræsentation af industrivirksomheder blandt de vejledte virksomheder og VÆKSTmidt deltagerne.

En høj andel af de vejledte virksomheder er eksportaktive, og andelen af eksportaktive virksomheder er vokset siden de første målinger af virksomhedernes økonomiske aktivitet i 3. statusrapport. 45 pct. af de vejledte virksomheder har eksportaktivitet mod 14 pct. af SMV'erne i region Midtjylland.

Analyseresultater for vejledte iværksættere:

De vejledte iværksættere i Væksthus Midtjylland har et højere uddannelsesniveau end øvrige selvstændige i region Midtjylland. Desuden er andelen af kvinder, der søger vejledning højere end andelen af kvindelige selvstændige i region Midtjylland.

De fleste af de vejledte iværksættere kommer fra et job som lønmodtager. Dog kommer godt 20 pct. af de kvindelige iværksættere fra en position som arbejdsløse. Tilsvarende er tallet 3 pct. for de mandlige iværksættere.

De vejledte iværksættere ønsker i høj grad vejledning at starte virksomhed indenfor offentlige og personlige tjenester, hvilket gælder for 41 pct. af de vejledte iværksættere. Til sammenligning er 24 pct. af arbejdsstyrken ansat indenfor denne branche. Omvendt ønsker 15 pct. af de vejledte iværksættere at starte virksomhed indenfor finansierings- og erhvervsservice brancherne. Her er flere i arbejdsstyrken ansat nemlig 22 pct.

STARTmidt deltagerne er placeret i Århus og Østjylland. 80 pct. af STARTmidt deltagerne er placeret i den østlige del af regionen. Til sammenligning er det 48 pct. af VÆKSTmidt deltagerne, der er placeret i den østlige del af regionen.

Væksthus Midtjylland rammer hovedmålgruppen for STARTmidt deltagerne. STARTmidt deltagerne er nystartede virksomheder på under 3 år. Virksomhederne har typisk ingen ansatte og knap 90 pct. af virksomhederne falder indenfor de branchemæssige kategorier, som er fokus for STARTmidt.

1 Væksthus Midtjylland

Væksthus Midtjylland er etableret med virkning fra 1. januar 2007 som det ene af i alt fem væksthuse i Danmark. Væksthusene er organiseret som erhvervsdrivende fonde, stiftet af kommunerne, med det overordnede formål at fremme iværksættere og virksomheder med vækstambitioner.

Væksthusenes opgaver:

- Samle alle gode kræfter i regionerne
- Skabe et mødested for alle vejledere, rådgivere, netværk, iværksættere og virksomheder
- Give iværksættere og virksomheder med vækst-ambitioner én indgang til tilbud om vejledning, finansiering osv.
- Skabe sammenhæng, slagkraft og synlighed i de mange tilbud til iværksættere og virksomheder
- Opnå internationalt førende vejledning
- Sikre effektiv udnyttelse af den samlede indsats over for vækstvirksomheder

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Fra 1. januar 2007 har al offentlig erhvervsservice således været samlet under kommunalt ansvar. I region Midtjylland er dette i praksis udmøntet som et sammenhængende enstrengt erhvervsservicesystem med en (lokal) indgang for iværksættere og virksomheder.

1.1 Kravet om fornyelse

Med etableringen af Væksthus Midtjylland fulgte kravet om reel fornyelse samt flere og bedre tilbud/muligheder for målgruppen af vækstpotentielle iværksættere og virksomheder. I skematisk form kan hhv. kriterierne for og de faktiske bidrag til fornyelsen siden væksthushets start formidles således:

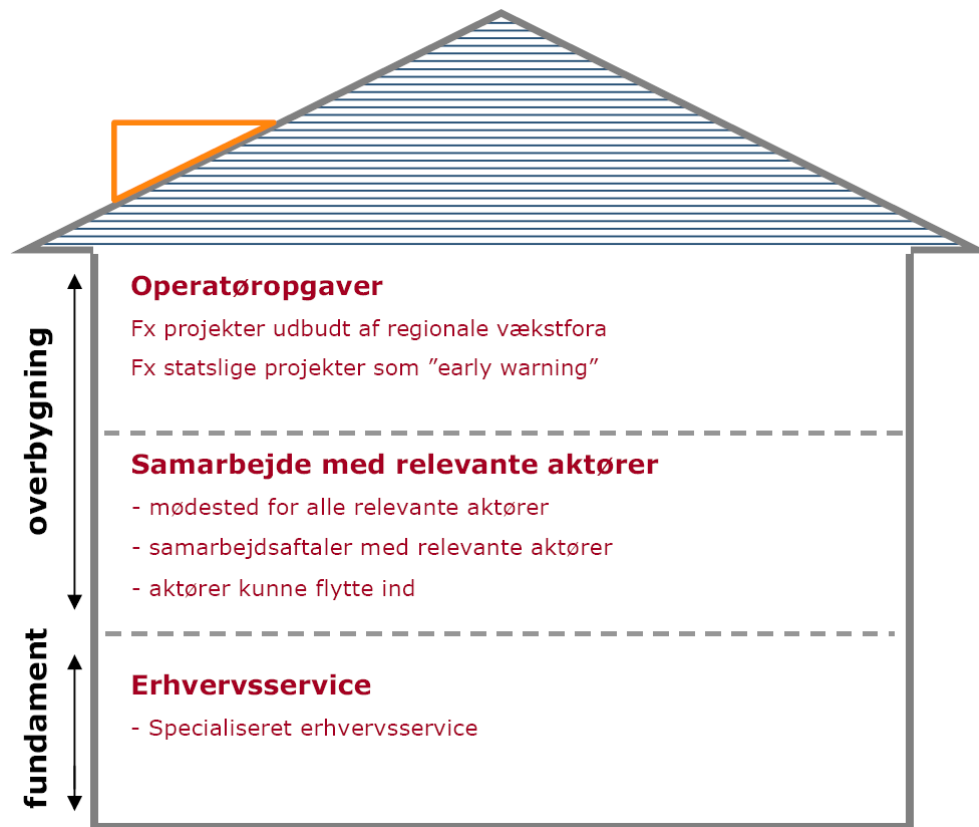
Kriterier for fornyelse ifm. Væksthus Midtjyllands etablering	Væksthus Midtjyllands bidrag til fornyelse fra starten 1/1 2007 til nu
• At skabe <u>kritisk masse</u> ift. <u>ydelser og kompetencer</u>, som ikke kan frembringes på lokalt niveau, via regional fokus og internationalt perspektiv • At <u>kvalificere og give den lokale indsats tilstrækkelig fokus og volumen</u>, via kompetenceudvikling og prioriterede projekter/initiativer • At skabe <u>overblik over udbuddet af problemløsning og kunne linke behov og problemløsning på en effektiv måde</u>, via nye samarbejdsformer • At tiltrække og skabe grundlag for <u>helt nye problemløsningstilbud</u>, via samarbejdsaftaler og "bofællesskab" • At <u>skabe, dokumentere og synliggøre effekt</u> hos vækstiværksættere og –virksomheder, via effektmåling	• Et sammenhængende enstrengt erhvervsservicesystem er etableret – én indgang (den lokale erhvervsservice), ét telefonnummer (7015 1618) og én hjemmeside (www.startvaekst.dk) – "no wrong door" • Samarbejdet i det enstrengede erhvervsservicesystem er faciliteret via samarbejdsaftaler mellem lokal og specialiseret erhvervsservice ift. arbejds- og rollefordeling mv. • Kritisk masse er skabt via udmøntning af foreløbigt fem regionale programmer (STARTmidt, VÆKSTmidt, EnergiTECHmidt, KOMPETENCEmidt og internalisering af midtjyske virksomheder) • Der er startet fælles kompetenceudvikling i det samlede erhvervsservicesystem, bl. a. ift. fælles screenings-/dialogværktøj • Fælles redskaber er indarbejdet i det samlede erhvervsservicesystem (screenings-/dialogværktøjet "Min Vækstprofil", fælles CRM-system og intranet) • En række udviklingssammenhænge og fælles initiativer er initieret og gennemført med centrale interessenter ift. erhvervsservicesystemet som helhed • Der er indgået samarbejdsaftaler med ca. 40 eksterne samarbejdspartnere ift. at kunne udvikle og tilbyde nye ydelser til målgruppen af iværksættere og virksomheder med vækstambitioner – heraf har foreløbigt fire valgt at have "bofællesskab" med væksthuset • Effektmåling er igangsat – statistisk portræt af vejlede iværksættere og dokumentation af økonomisk effekt på vejlede virksomheder (ift. omsætning, værditilvækst, eksport og beskæftigelse).

1.2 Væksthus-konceptet

Et væksthushold består billedligt talt af tre etager:

1. "Fundamentet", som indeholder gratis erhvervsservice; information, vejledning/problemafklarung af iværksættere og virksomheder med vækstambitioner og henvisning til specialiseret rådgivning. "Fundamentet" er finansieret af Erhvervs- og Byggestyrelsen via etårige resultatkontrakter i perioden 2007 – 10.
2. "Overbygningen", der på "1. sal" består af samarbejdsrelationer til en lang række samarbejds-partnere, såvel private som offentlige. Formålet er at udvikle og gennemføre nye tilbud og ydelser til iværksættere og virksomheder med vækstambitioner. "1. sals"-aktiviteterne er finansieret af samarbejdspartnerne selv eller via ad hoc projektbevillinger.
3. "Overbygningen", der på "2. sal" kan bestå af operatørfunktioner for staten og/eller regionale vækstfora m. fl. Aktiviteterne finansieres af opdragsgiverne (eks. regionale vækstfora).

Figur 1.1 Væksthus konceptet

Kilde: Væksthus Midtjylland

Et væksthushus skal således "læses" på den måde, at den vækstpotentielle iværksætter/virksomhed henvender sig - efter henvisning fra den lokale erhvervsservice - i "stue-etagen" (fundamentet) og opnår gratis specialiseret vejledning. Herfra er der følgende muligheder for det videre forløb:

1. Iværksætterens/virksomhedens behov er dækket via den specialiserede vejledning. Sagen er slut.
2. Iværksætterens/virksomhedens behov behøver involvering af specialiserede kræfter. Sagen henvises til en samarbejdspartner og/eller en specialiseret rådgiver. Ved tilførsel af specialiseret rådgivning vil det i mange tilfælde være muligt at medfinansiere iværksætterens/virksomhedens køb af specialiseret rådgivning med tilskud fra de programmer, som væksthushuset er operatør på (eks. STARTmidt for iværksættere eller VÆKSTmidt for etablerede virksomheder). Væksthusets videre rolle i denne type sager vil være sparring med iværksætteren/virksomheder samt efterfølgende opfølgning.

1.3 Væksthus Midtjylland som operatør på nationale og regionale programmer

Væksthus Midtjylland er aktuelt operatør på følgende programmer:

Nationale:

- Early Warning (målrettet kriseramte virksomheder)

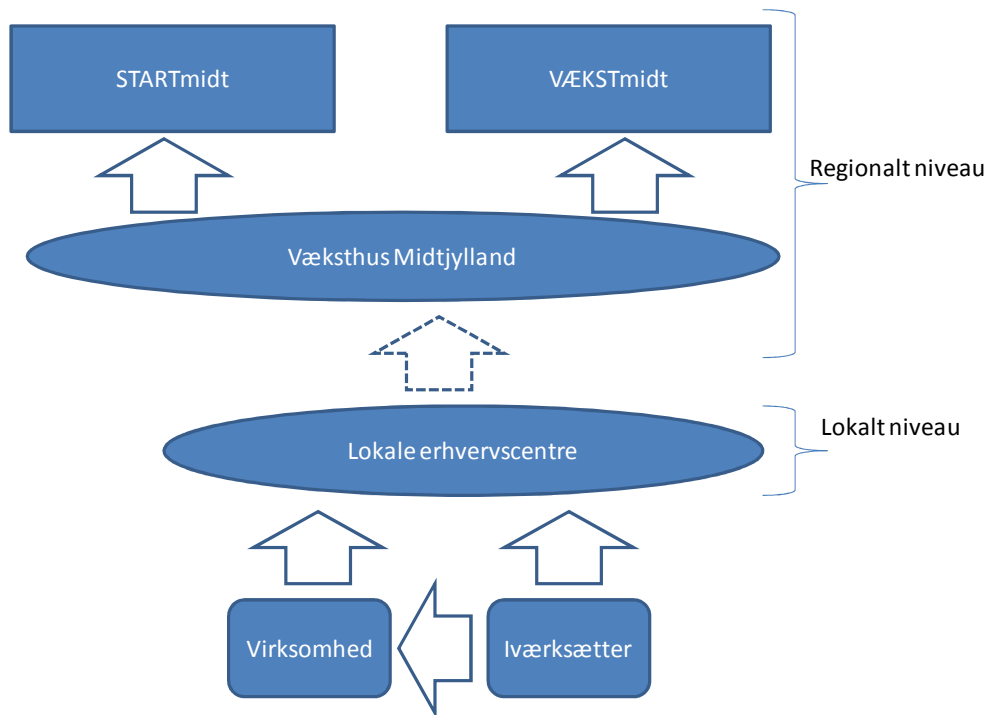
Regionale:

- STARTmidt (målrettet iværksættere før start og op til tre år)
- VÆKSTmidt (målrettet etablerede virksomheder fra tre år)
- EnergiTECHmidt (teknologiudviklingsprogram inden for energi og miljø)
- KOMPETENCEmidt (strategisk kompetenceplanlægnings-/udviklingsprogram)
- Internationalisering af midtjyske virksomheder
- Kapitalformidling (fremme af kapitalformidling til iværksættere og virksomheder – igangsættes ultimo 2008/primo 2009)
- Netværk (program for forretningsbaseret virksomhedssamarbejde – igangsættes ultimo 2008/primo 2009)

1.4 Sammenhæng internt i væksthuset

Alle vejledte iværksættere og virksomheder i Væksthus Midtjylland er i målgruppen for væksthuses øvrige tilbud. Dvs. at vejledte iværksættere og virksomheder i "fundamentet" er potentielle brugere af mulighederne i væksthuses tilbud på "1. sal" og "2. sal". Ift. de to regionale programmer STARTmidt og VÆKSTmidt kan dette illustreres således i oversigtlig form:

Figur 1.2 Det enstrengede erhvervsservicesystem

Kilde: DAMVAD.

1.5 Rapportens opbygning

Vækstredegørelsen vil blive bygget op om nye kørsler hos Danmarks Statistik, der indeholder data for de vejledte virksomheder frem til medio 2008. Hermed bliver det muligt at give en fyldestgørende karakteristik af de virksomheder, der har modtaget vejledning frem til udgangen af juni 2008. Samtidigt åbner de fortløbende målinger nu mulighed for, at evt. ændringer i gruppen af vejledte virksomheder har mulighed for at blive afdækket.

Vækstredegørelsen er bygget op omkring henholdsvis vækstvirksomheder og iværksættere. Kapitel 2, 3, 4 og 5 fokuserer på vækstvirksomhederne, mens kapitel 6 og 7 fokuserer på iværksætterne.

I kapitel 3 gives en karakteristik af væksthushets kunder hvilket både gælder de vejledte virksomheder og VÆKSTmidt programdeltagerne. I kapitel 4 gives en økonomisk profil af de vejledte virksomheder og VÆKSTmidt programdeltagerne. Kapitel 5 beskæftiger sig med den økonomiske udvikling de vejledte virksomheder har oplevet fra det år de modtog vejledning i Væksthuset, hvilket vil sige 2007, og frem til i dag.

Kapitel 6 fokuserer på metode og design for iværksætterdata. Iværksættere er hér både personer og nye virksomheder under 3 år. I kapitel 7 gives en karakteristik af både de vejledte iværksættere og iværksættervirksomheder. Desuden giver kapitlet en karakteristik af STARTmidt programdeltagerne.

Kapitel 8 afslutter rapporten med at perspektivere Væksthuset rolle i erhvervsservicesystemet.

2 Metode og dataindsamling for vækstvirksomhederne

Der arbejdes i rapporten med 3 virksomhedsniveauer. Udgangspunktet er dels de to niveauer, som der arbejdes med i Væksthuset; de vejledte virksomheder og VÆKSTmidt virksomheder. Det tredje niveau i vækststrategi 2008 er alle SMV'er i de private byerhverv i region Midtjylland.

Desuden kan de vejledte virksomheder deles op i vækstvirksomheder og iværksætter virksomheder. Iværksættervirksomhederne dækker de vejledte virksomheder, der er 0-3 år gamle. Der vil i denne rapport ikke blive fokuseret på den gruppe af virksomheder, men fremover vil de indgå i effektmålingerne for iværksætterindsatsen.

I det følgende beskrives metode og definitioner i forhold til analyser af de 3 virksomhedsniveauer.

2.1.1 Definitioner

I gennem rapporten arbejdes med en række forskellige måleparametre og afgrænsninger. I det følgende beskrives og defineres de centrale måleparametre samt afgrænsninger af data. Måleparametrene knytter sig til den økonomiske aktivitet hos virksomhederne, mens afgrænsningerne knytter sig til den geografiske og branchemæssige opdeling af de vejledte virksomheder.

Virksomhedernes økonomiske aktivitet

Der arbejdes med det overordnede begreb "virksomhedernes økonomiske aktivitet". De økonomiske aktiviteter dækker over:

- a) Virksomhedernes omsætning
- b) Virksomhedernes eksport
- c) Virksomhedernes værditilvækst
- d) Virksomhederne beskæftigelse

Virksomheders omsætning

Virksomheders omsætning omfatter deres salg af varer og ydelser i eget land og salg af varer og ydelser i andre lande.

Virksomheders eksport

Virksomhedernes eksport er defineret som virksomhedernes grænseoverskridende salg af varer og ydelser.

Virksomhedernes værditilvækst

Virksomhedernes værditilvækst er defineret som virksomhedernes omsætning fratrukket deres køb. Målet er således et tillempet mål for virksomhedens værditilvækst sammenlignet med Danmarks Statistiks definition.

Antal fuldtidsbeskæftigede

Virksomhedernes fuldtidsbeskæftigede er defineret ud fra den kvartalsvise ATP-beskæftigelsesstatistik. Statistikken giver et opdateret billede på beskæftigelsessituationen i virksomhederne. For en lang række af virksomheder i effektmålingen vil antallet af fuldtidsbeskæftigede være 0, da der er tale om enkeltmandsvirksomheder.

Eksportintensitet

Virksomhedernes eksport intensitet udregnes som eksporten divideret med omsætningen.

Små og mellemstore virksomheder (SMV'er) i region Midtjylland

Der arbejdes med en benchmarkgruppe af virksomheder, hvor deres væksttal sammenlignes med de vejledte virksomheder. Denne gruppe dækker virksomheder i region Midtjylland med en omsætning på mindre end 400 mio. kr. og som ikke har modtaget vejledning hos Væksthus Midtjylland. I sammenligningen af virksomhedernes karakteristika arbejdes der med en afgrænsning for SMV'er for virksomheder med mindre end 250 ansatte. Begge afgrænsninger følger internationale standarder.

Geografisk afgrænsning

I det omfang det er muligt, arbejdes der med de 19 kommuner i region Midtjylland. Det har dog været nødvendigt at slå enkelte af kommunerne sammen grundet få vejledninger i disse kommuner, således har Danmarks Statistik fjernet tallene for flere kommuner på grund af diskretionering. Det drejer sig om kommunerne Hedensted, Odder, Samsø samt Nord- og Syddjurs kommuner. I kapitel 4 og frem vil disse kommuner fremgå som kategorien Østjylland i øvrigt.

Endvidere har det været nødvendigt at fjerne tallene, på grund af diskretionering, for kommunerne Favrskov og Horsens i forbindelse med effektmålingen i kapitel 5, da der ikke var et tilstrækkeligt talgrundlag for 2006 til at lave en beregning af væksten. Begge kommuner er placeret i kategorien Østjylland i øvrigt i 2007.

Branchegruppering

Der arbejdes i rapporten med to branchenomenklatur. Den, som er gældende fra 1. januar 2007², og den som har været gældende frem til 2007. Overordnet set gør det ingen forskel for analyserne, da disse foregår på så aggregeret niveau, at forskellene er ikke eksisterende. De inddelinger, der bliver benyttet i rapporten fra den nye branchenomenklatur, er beskrevet i tabel 2.1.

² Se Dansk Branchekode 2007, Danmarks Statistik.

Tabel 2.1 Brancheopdeling i analysen

Branche	Nace kode	Eksempler
Landbrug, skovbrug og fiskeri	010000 - 040000	Landbrug, skovbrug og fiskeri
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	050000 - 390000	Indvinding af råolie, læderindustri, træindustri, medicinalvarefabrikker, kemisk fremstilling, varmeforsyning.
Bygge og anlæg	400000 - 440000	Opførelse af bygninger, El-installation, tømrer- og bygningssnedkervirksomhed, murere.
Handel og transport	450000 - 570000	Grossister, eksportører, importører, detailhandel, Passagertransport, hoteller, restauranter.
Information og kommunikation	580000 - 639900	Udgivelse, tv-virksomhed, it-service.
Finansiering og forsikring	640000 - 663000	Bank, forsikringselskaber, pensionselskaber, ventureselskaber, kapitalfonde
Ejendomshandel og udlejning	680000 - 689900	Ejendomshandel og udlejning
Erhvervsservice	690000 - 829900	Juridisk bistand, rådgivning, konsulentvirksomhed, forskning og udvikling, reklame- og analysebureau, anden vidensservice, dyrlæger, vikarbureauer, anden operationel service
Offentlige og personlige tjenester	840000 - 899900	Børnehaver, politi, sygehuse, uddannelsesinstitutioner, læger, plejehjem.
Kultur, fritid og anden service	900000 - 990000	Scenekunst, bibliotek, museer, fagforening, reparation af varer, bedemænd.

Kilde: DAMVAD.

Samtlige SMV'er i region Midtjylland

I løbet af rapporten sammenlignes resultaterne for de vejledte virksomheder med samtlige SMV'er i region Midtjylland. Denne gruppe dækker virksomheder med under 250 ansatte, som er omfattet Regnskabsstatistikken. Regnskabsstatikken dækker de private byerhverv, og i forhold til tabel 2.1 betyder det bl.a., at virksomheder indenfor Landbrug, skovbrug og fiskeri, Offentlige og personlige tjenester samt Kultur, fritid og anden service ikke er med.

2.1.2 Matchning af data hos Danmarks Statistik

Den registerbaserede kortlægning af vejledte virksomheder hos Væksthus Midtjylland adskiller sig markant fra eksempelvis kortlægningen af virksomheder via KOB-databasen. I KOB-databasen er der kun i begrænset omfang adgang til virksomhedernes køb og salg samt eksport. Desuden er tallene i KOB-databasen ikke tilgængelige før efter regnskabsafslæggelse. En regnskabsafslæggelse som ikke behøver at være offentlig for mindre virksomheder, hvorfor tallene aldrig bliver tilgængelige. En KOB-opgørelse vil derfor være mere tidskrævende og baseret på et forsinket samt upræcist datamateriale.

Ved matchning af CVR-numre hos Danmarks Statistiks Momsstatistik kan der gennemføres en effektmåling på vejledte virksomheders økonomiske aktivitet med få måneders tidslag. Samtidig vil andelen af virksomheder, der identificeres være væsentligt højere, da der er tale om registerdata. Der kan dog være problemer i forhold til nystartede virksomheder, hvor den økonomiske aktivitet endnu ikke er registreret. Endvidere kan der være problemer i forhold til den diskretionering, som Danmarks Statistik arbejder med. Der kan kun leveres data for en delpopulation, hvis der er mere end 3 observationer, samt hvis den største virksomheds økonomiske aktivitet ikke overstiger 60 pct. af delgruppens samlede økonomiske aktivitet.

Desuden benyttes den kvartalsvise ATP-beskæftigelsesstatistik til at bestemme virksomhedernes beskæftigelse. Statistikken er ikke umiddelbar sammenhængende med Momsstatistikken, hvorfor tilsvarende inddelinger over tid, geografi og branche ikke kan laves. Dette får betydning for data omkring udviklingen i beskæftigelsen på kommuneniveau i kapitel 5, hvor det ikke bliver muligt at se på en geografisk fordeling af sammenligningsgruppen.

2.1.3 Bortfaldsanalyse

Bortfaldsanalyse for populationen første halvår 2008

Der er fra Væksthus Midtjylland fremsendt 320 CVR-numre. 14 virksomheder kunne ikke umiddelbart identificeres i CVR-registeret.

I den efterfølgende datavalidering identificeres samtlige 14 virksomhedsvejledninger. For 11 virksomheder er der enten tale om fejllindtastninger eller ændrede CVR-numre, mens tre virksomheder er ophørte. Endelig screenes CVR-numrene for holdingselskaber og virksomheder i ikke-momspligtige erhverv, hvilket resulterer i fem ændringer.

De fremkomne 320-cvr-numre sendes til Danmarks Statistik, der gennemfører en no-match analyse i statistikken over firmaernes køb og salg. Denne analyse viser at samtlige 320 virksomheder kan identificeres som aktive i 2008.

Bortfaldsanalyse for populationen i hele 2007.

Der er fra Væksthus Midtjylland fremsendt 636 CVR-numre på vejledte virksomheder. Efterfølgende identificeres alle virksomhedsvejledninger på nær 3 i en manuel validering af de fremsendte CVR-numre. Der tillægges endvidere 5 virksomheder, der er under omdannelse.

Bruttobestanden af CVR-numre kan derefter fastlægges til 638 virksomheder. Herfra trækkes 18 store virksomheder.

De tilbageværende 620-cvr-numre sendes til Danmarks Statistik - der gennemfører en no-match analyse i statistikken over firmaernes køb og salg. Denne analyse viser at 25 virksomheder ikke kan identificeres. Bortfaldet kan opdeles i 5 ikke-momspligtige holdingselskaber, 13 virksomheder i ikke momspligtige erhverv og endelig 7 lukninger og andet.

Nettobestanden af virksomheder der indgår i analysen er dermed opgjort til 595 virksomheder, heraf har mindst 565 virksomheder registreret omsætning eller køb i 2007.

2.1.4 Beregning af væksttal

De væksttal, der benyttes i Vækstreddegørelsen, er for de vejledte virksomheder udregnet ved at tage udgangspunkt i de vejledte virksomheder for hele 2007 og se hvad deres økonomiske aktivitet var i 2007. Herefter udarbejdes et fiktivt 2008, som dækker 2. halvår af 2007 og 1. halvår af 2008.

Der arbejdes altså med en vækstperiode på et år fra 2007 til "2008".

$$Y = \frac{\left(\sum_{j,i=1}^{n,m} X_{j,i,2008} - \sum_{j,i=1}^{n,m} X_{j,i,2007} \right)}{\sum_{j,i=1}^{n,m} X_{j,i,2007}}$$

Hvor j er en kommune eller branche og i er den enkelte virksomhed. X dækker den økonomiske aktivitet og Y er væksten.

For udviklingen i virksomhedernes beskæftigelse gælder det dog, at tallet udregnes som et gennemsnit for de 4 kvartaler på et år og stadig arbejdes der med et fiktivt 2008.

Tallene aggregeres på branche- og kommuneniveau samt totalt i rapporten. Desuden sammenlignes resultaterne med væksttal for de øvrige små og mellemstore virksomheder i region Midtjylland, i det omfang det har været muligt at opnå data.

3 Vejledte virksomheder i Væksthus Midtjylland

Formålet med at afdække samtlige de vejledte virksomheder er at se på grundlaget for den specialiseret erhvervsservice, som væksthuset tilbyder i form af VÆKSTmidt programmet. Således falder det i naturlig forlængelse af karakteristikkene af væksthuses kunder at karakterisere VÆKSTmidt deltagerne. Karakteristikken vil dække to niveauer.

- **Niveau 1:** Dækker samtlige virksomhedsvejledninger, der finder sted i Væksthus Midtjylland.
- **Niveau 2:** Dækker Virksomheder der gør brug af tilbuddene under VÆKSTmidt programmet.

Karakteristikken af Væksthuses kunder vil således følge op på de beskrivelser, der har været indeholdt i de tidligere statusrapporter, så det bliver muligt at se, om der sker ændringer i den branche- og alderssammensætning, som de vejledte virksomheder har. Udover virksomhedskarakteristikken vil fordelingen af de vejledte virksomheder på kommuner også blive præsenteret.

Kapitel 3 giver først en karakteristisk af de vejledte virksomheder. De sammenlignes med VÆKSTmidt deltagerne og de øvrige små- og mellemstore virksomheder i region Midtjylland. Dernæst ser kapitlet på, om der er sket en udvikling fra karakteristikkene fra 1. statusrapport, som dækker de vejledte virksomheder registreret i 1. halvår af 2007 og de vejledte virksomheder registreret i 1. halvår 2008.

Boks 1 Initiativer i virksomhedsprogrammet VÆKSTmidt

Vækstforum for Midtjylland igangsatte ultimo 2007 et nyt samlet virksomhedsudviklingsprogram for Region Midtjylland med Væksthus Midtjylland som operatør.

Programmet – kaldet VÆKSTmidt – består af en række indsatsområder, der fra forskellig vinkel skal dække små og mellemstore vækstvirksomheders behov for rådgivning, sparring og kompetenceudvikling. Det gælder inden for strategi og ledelse, eksport og globalisering samt teknologi og viden.

Programmet opstartes med et samlet budget i 2007 og 2008 på ca. 22 mio. kr., hvoraf omkring halvdelen stammer fra Region Midtjylland og EU's strukturfonde. Resten kommer fra virksomhedernes egenbetaling.

I 2007 opstartes en række konkrete indsatser: Udviklingskompas, Chef til leje, Vækstsparring, Plato, Global guide, Globus vækstgrupper, Tjek på teknologi og IT til vækst.

3.1 Karakteristik af de vejledte virksomheder

En karakteristik af samtlige vejledte virksomheder har til formål at se på, om initiativet når ud til målgruppen. Målgruppen er virksomheder med vækstambitioner, der opfylder et af følgende:

- Virksomheden har mindre end fem ansatte og ambition om at beskæftige mindst 10 ansatte inden tre år.
- Virksomheden har mindst fem ansatte og ambition om en årlig vækst i antal ansatte eller omsætning på mindst 20 pct. i tre år.
- Virksomheden har eksportambitioner.
- Virksomheden anses af andre grunde for at have vækstpotentiale.

Fokus er rettet mod virksomheder i de private byerhverv, dvs. indenfor industri, byggeriet samt handel og service.

Beskrivelsen af virksomhedernes karakteristika giver et indblik i, hvad der kendetegner de virksomheder, der indgår i et vejledningsforløb. Således er det interessant at se, om visse brancher dominerer, eller om bestemte størrelser af virksomheder har større hyppighed i vejledningsforløbene. Disse er interessante områder at få belyst med henblik på at kunne svare på, om initiativets målgruppe er nået. Karakteristikken af de vejledte virksomheder dækker:

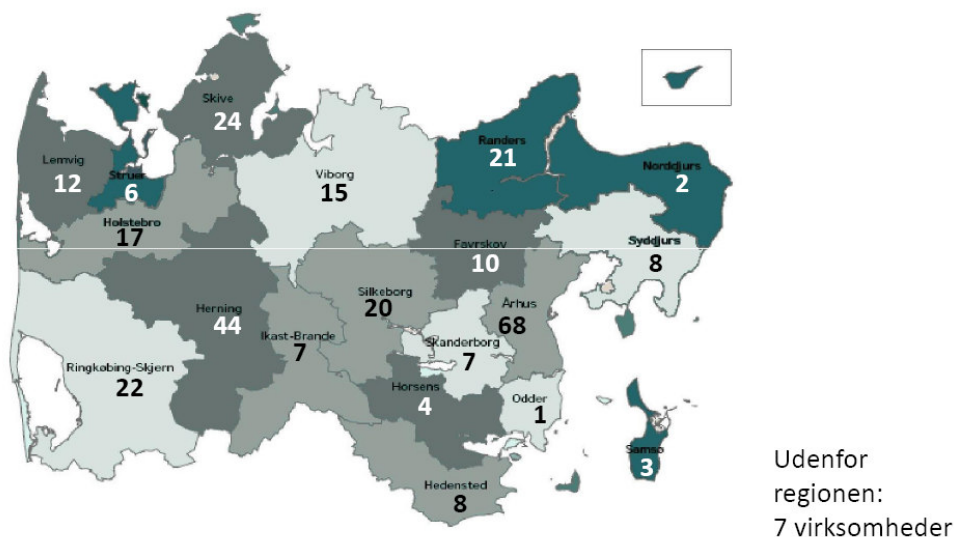
- Virksomhedernes geografiske placering
- Hyppigheden i vejledninger målt per tusinde virksomheder
- Vejledte virksomheder fordelt på brancher
- Vejledte virksomheder fordelt på alder
- Vejledte virksomheder fordelt på størrelse

Antal vejledte virksomheder fordelt på kommuner.

Nedenstående figur 3.1 viser, hvordan antallet af vejledte virksomheder er fordelt på de 19 kommuner i Region Midtjylland i perioden 1. januar 2008 til 30. juni 2008. Den kommunale fordeling er opgjort på baggrund af virksomhedernes postnummer og dækker 306 observationer.

Som ved tidligere opgørelser over fordelingen af vejledte virksomheder har Århus kommune de fleste virksomheder. Her er placeret 68 vejledte virksomheder. Herning Kommune har 44 vejledte virksomheder, mens Skive Kommune har 24. Det sidste resultat er lidt overraskende, idet Skive Kommune i de tidligere opgørelser ikke har haft færre vejledte virksomheder end eksempelvis Holstebro, Ringkjøbing-Skjern, Silkeborg og Lemvig. Kortet viser endvidere, at alle kommuner har vejledte virksomheder, samt hvorvidt der stadig vejledes virksomheder, der ligger uden for den administrativt afgrænsede region.

Figur 3.1 Antal vejledte virksomheder fordelt på kommuner for 1. halvår af 2008

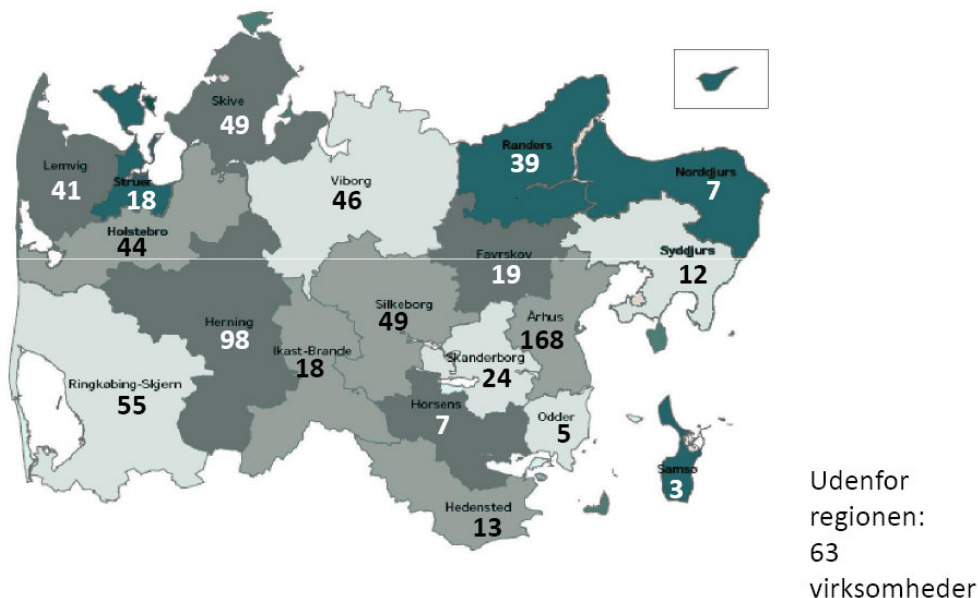

Kilde: DAMVAD.

Samler vi alle vejledninger fra 1. januar 2007 til 30. juni 2008 får vi kommunefordelingen, som den er præsenteret i figur 3.2. Tallene dækker over 778 vejledte virksomheder.

Figuren viser, at Århus ligger i front med 168 vejledte virksomheder. Herning kommune har næst flest vejledninger med 98 vejledninger. I Ringkøbing-Skjern kommune er der 55 vejledte virksomheder, mens der i Skive er 49 vejledte virksomheder.

Figur 3.2 Antal vejledte virksomheder fordelt på kommuner for 1. januar 2007 - 30. juni 2008.

Kilde: DAMVAD.

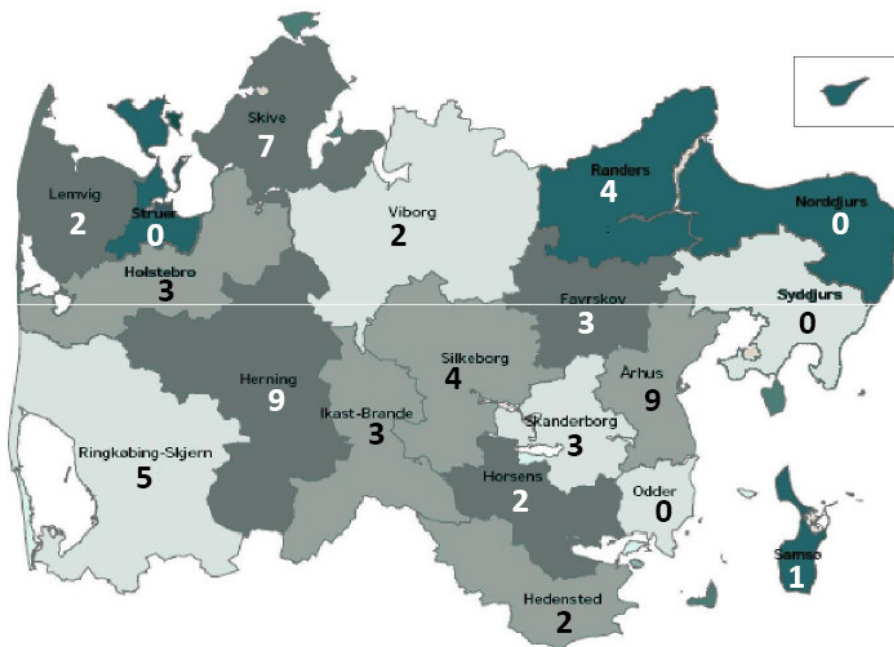
Det er denne gruppe af virksomheder, der ligger til grund for den senere specialiserede erhvervsrådgivning i form af deltagelse i VÆKSTmidt programmet. Det er derfor interessant at se på en tilsvarende opgørelse på kommuneniveau. Fordelingen af VÆKSTmidt deltagerne præsenteres i figur 3.3.

VÆKSTmidt programdeltagerne dækker i denne analyse 61 observationer, hvoraf det har været muligt at finde oplysninger på 59 virksomheder.

Figuren viser, at der i både Århus og Herning kommuner findes flest virksomheder, der deltager i VÆKSTmidt programmet. Der er 9 virksomheder i hver kommune. I Skive ligger 7 virksomheder, der deltager i VÆKSTmidt programmet, hvilket er relativt mange sammenlignet med Herning og Århus kommuner og deres udgangspunkt med mange virksomheder, der har modtaget vejledning i Væksthuset.

Samtidig viser figuren, at der i flere kommuner ikke er virksomheder, der deltager i VÆKSTmidt programmet. Det er ikke et krav, at der skal være en geografisk fordeling af virksomhederne. Omvendt er det oplagt, at jo flere virksomheder, der opnår vejledning i Væksthuset, jo større er sandsynligheden for, at en eller flere virksomheder bliver igangsat med specialiseret vejledning.

Figur 3.3 Antal VÆKSTmidt programdeltagere fordelt på kommuner pr. 30. juni 2008

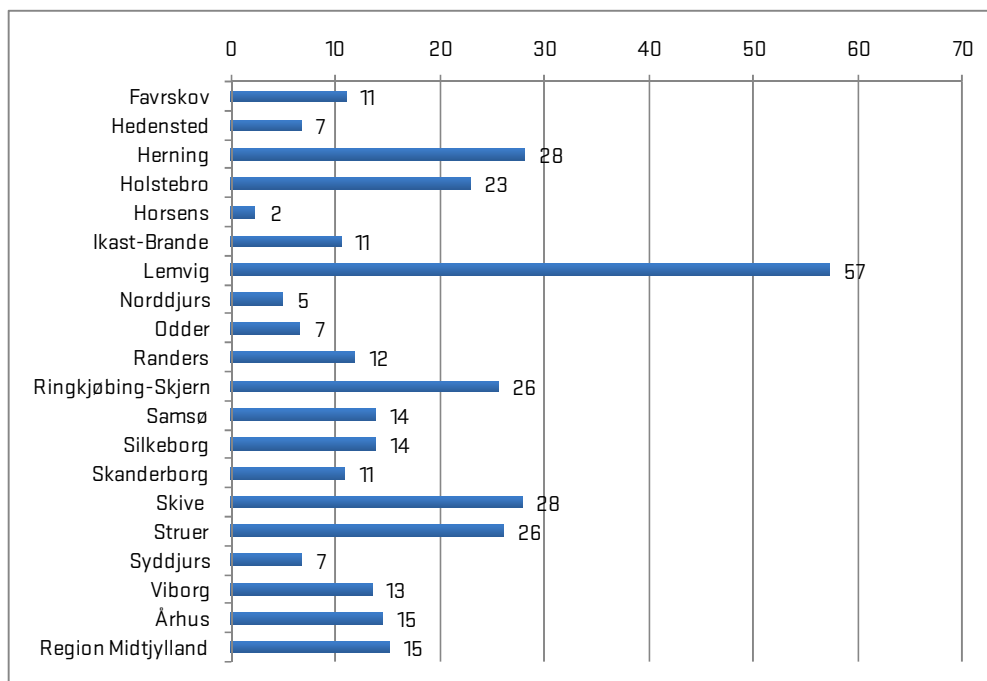
Kilde: DAMVAD.

Der eksisterer markante forskelle i kommunernes størrelse både geografisk og i form af indbyggertal, hvorfor det måske ikke er overraskende, at Århus kommune har flest vejledninger. Nedenstående figur 3.4 korrigerer antallet af vejledte virksomheder for antallet af virksomheder i den enkelte kommune. Formålet med

en sådan korrektion er, at få elimineret forskelle, der skyldes kommunernes respektive størrelse.

Figuren viser, at kommunerne i den Vestjyske landsdel af regionen har en relativt højere hyppighed af vejledte virksomheder. Således vejledes 57 per 1000 virksomheder i Lemvig kommune. Tilsvarende er tallet 28 per 1000 virksomheder for Herning og Skive kommuner, mens for både Ringkøbing-Skjern og Struer kommuner er tallet 26 vejledte virksomheder per 1000 virksomheder i kommunen. De fleste af de vestjyske kommuner ligger således over gennemsnittet for region Midtjylland på 15 vejledte virksomheder per 1000 virksomheder.

Figur 3.4 Hyppighed af vejledte virksomheder per 1000 virksomheder fordelt på kommuner.

Kilde: DAMVAD.

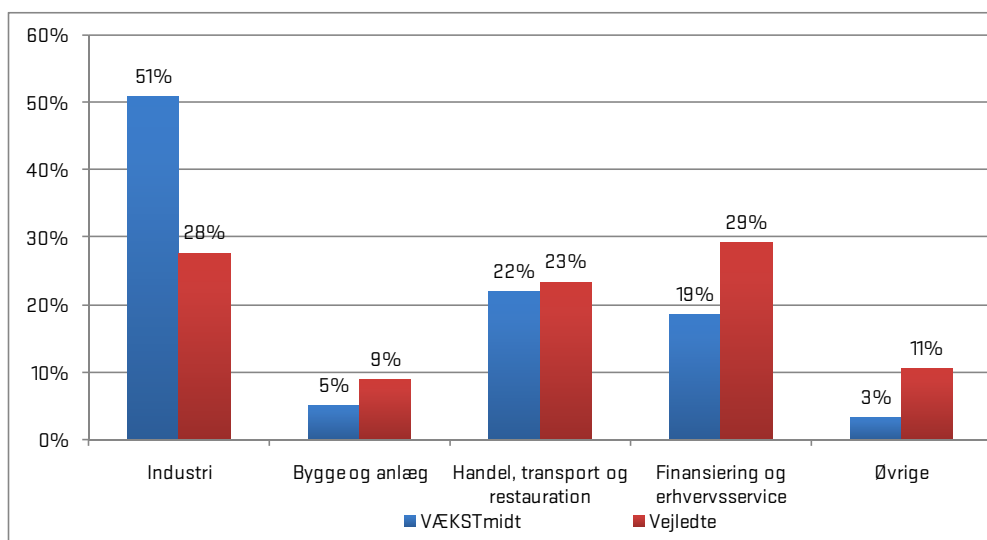
Virksomhedernes branchefordeling

Figur 3.5 viser fordelingen af vejledte virksomheder på brancheniveau. Her er anvendt Danmarks Statistiks branchenomenklatur for 2007, der bliver implementeret ved årsskiftet. Formålet med at se på virksomhedernes branchefordeling er bl.a. at se på om nogle brancher skiller sig ud, og om der er kendetegn ved virksomhederne, der deltager i VÆKSTmidt programmet, de der modtager vejledning i Væksthuset og øvrige SMV'er i region Midtjylland.

Figur 3.5 viser, at godt halvdelen af VÆKSTmidt deltagerne er industrivirksomheder. Sammenlignet med fødekæden – de vejledte virksomheder, så er der tale om en overrepræsentation af industrivirksomheder. For de andre brancher er der omvendt tale om en underrepræsentation, om end der, for hverken Bygge og Anlæg eller Handel, transport og restaurationsbrancherne, er tale om store forskelle.

For Finansiering og erhvervsservice er der derimod et pænt spring mellem andelen af vejledte virksomheder og VÆKSTmidt programdeltagerne. Hvor knap 30 pct. af de vejledte virksomheder er finansierings og forretningservice virksomheder, så er tallet knap 20 pct. for VÆKSTmidt virksomhederne. Slutteligt kan det bemærkes, at 3 pct. af VÆKSTmidt deltagerne falder i kategorien Øvrige, som dækker landbrug, offentlige virksomheder samt kunst og kultur. Alle brancher der ikke falder indenfor VÆKSTmidts målgruppe. Der kan være tale om brancheglidning, som opleves i mange virksomheder. Dvs. virksomheden er registreret under én branche, men har mange aktiviteter i en eller flere andre brancher.

Figur 3.5 Vejledte virksomheder fordelt på branche

Note: Øvrige består af landbrug, offentlige virksomheder samt kultur & fritid
Kilde: DAMVAD.

Nedenstående tabel viser branchefordelingen for VÆKSTmidt programdeltagerne, de vejledte virksomheder i Væksthus Midtjylland samt alle SMV'er i region Midtjylland. Den sidste gruppe er ikke omfattet af Regnskabsstatistikken hos Danmarks Statistik. Den dækker kun de private byerhverv og dermed ikke offentlige virksomheder, landbrug samt kunst og kultur. Omvendt opgøres virksomhederne på arbejdsstedsniveau i Regnskabsstatistikken, hvilket sikrer mod hovedsædeproblematikken.

Sammenligner vi fordelingen af virksomheder på brancheniveau med fordelingen for SMV'er i region Midtjylland er det tydeligt, at branchefordelingen er markant anderledes. Tabel 3.1 viser, at næsten 3/4-dele af SMV'erne i region Midtjylland er indenfor enten Handel, transport og restauration eller Finansiering og erhvervsservice. Tallet er 50 pct. for de vejledte virksomheder og 40 pct. for VÆKSTmidt

Omvendt, som figur 3.5 viste, så er godt 50 pct. af VÆKSTmidt deltagerne indenfor industrien. For alle SMV'er er det kun godt 10 pct. af virksomhederne, der er placeret indenfor industrien. En fordeling der ikke nødvendigvis er problematisk, men viser, at de specialiserede erhvervsservicetilbud mere er

relevante for industrivirksomheden end virksomhederne indenfor eksempelvis Handel, transport og restauration eller Finansiering og erhvervsservice.

Tabel 3.1. Vejledte virksomheder fordelt på branche

	VÆKSTmidt	Vejledte	Alle SMV
Industri	51%	28%	11%
Bygge og anlæg	5%	9%	15%
Handel, transport og restauration	22%	23%	42%
Finansiering og erhvervsservice	19%	29%	32%
Øvrige	3%	11%	0%

Note: Øvrige består af landbrug, offentlige virksomheder samt kultur & fritid og er ikke omfattet af regnskabsstatistikken, og derfor ikke med i benchmarkgruppen "alle SMV".

Kilde: DAMVAD.

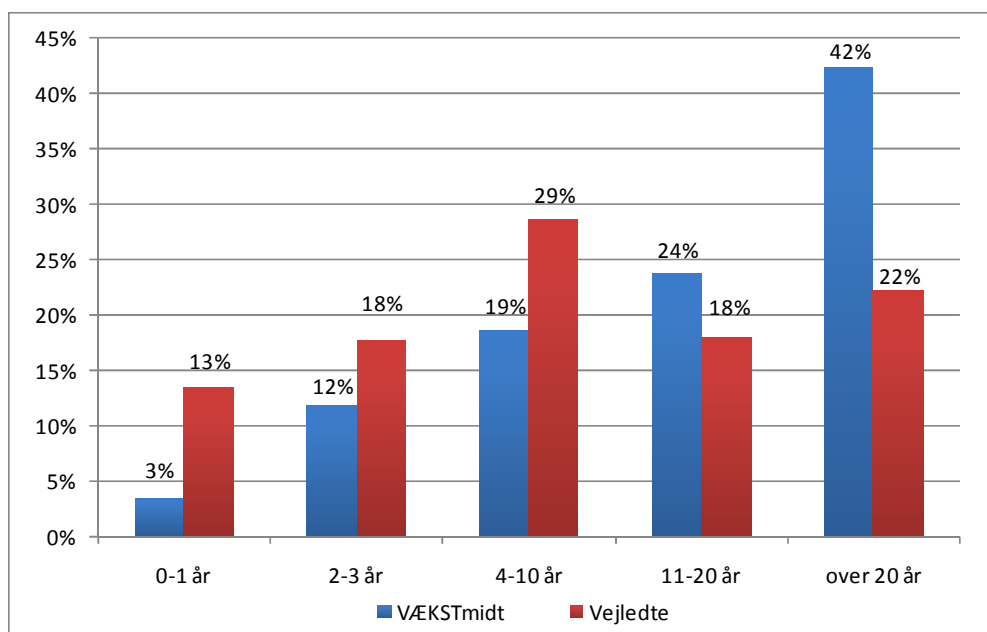
Endnu et interessant perspektiv for de vejledte virksomheder er deres alder. Virksomhedernes alder indikerer, hvor etablerede virksomhederne er. Nedenstående figur beskriver VÆKSTmidt programdeltagerne og de vejledte virksomheders alder. Det har ikke været muligt at få data fra Danmarks Statistik på samtlige SMV'er i region Midtjylland, da de er meget usikre på aldersangivelserne i deres registre.

Virksomhedernes alder er opgjort som 2008 fratrullet virksomhedens etableringsår.

Figur 3.6 viser, at de virksomheder, der opnår vejledning i Væksthus Midtjylland har en forholdsvis jævn aldersfordeling. Der er færrest helt nye virksomheder på 0-1 år, hvilket dækker 13 pct. af de vejledte virksomheder, mens der er flest virksomheder mellem 4 og 10 år blandt de vejledte virksomheder. 29 pct. af de vejledte virksomheder er mellem 4 og 10 år.

Omvendt er der en mere markant fordeling af VÆKSTmidt programdeltagerne. Her er 3 pct. helt nye virksomheder, mens 2/3-dele er konsoliderede virksomheder, der har været etableret i mere end 10 år. Det er interessant, at det netop er veletablerede virksomheder, der hovedsageligt deltager i VÆKSTmidt programmet. Noget kunne tyde på, at disse virksomheder har nået et punkt i deres udvikling, hvor de har behov for specialiseret vejledning og rådgivning, mere end det er tilfældet for yngre virksomheder under 10 år.

Figur 3.6 Vejledte virksomheder fordelt på alder

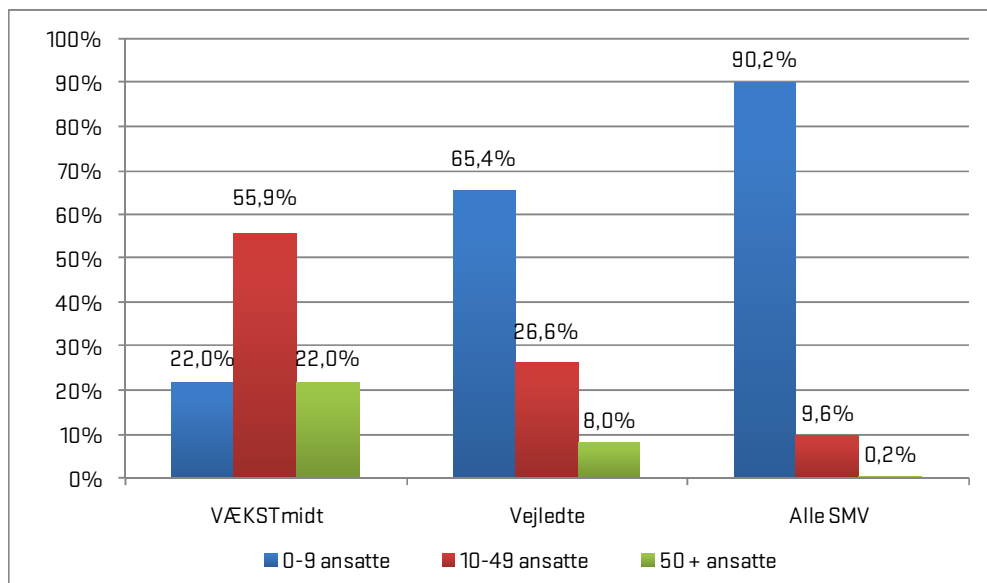

Kilde: DAMVAD.

Resultaterne omkring virksomhedernes alder kan genfindes i nedenstående figur 3.7. Figuren viser størrelsesfordelingen for VÆKSTmidt programdeltagerne, de vejledte virksomheder og alle SMV'er i region Midtjylland.

Figur 3.7 viser en overrepræsentation af virksomheder i gruppen 10-49 ansatte og 50+ ansatte blandt VÆKSTmidt programdeltagerne. Det stemmer fint overens med, at det også er de ældre virksomheder, der deltager i VÆKSTmidt programmet. Næsten 80 pct. af VÆKSTmidt programdeltagerne har 10 ansatte eller mere. Sammenlignet med alle SMV virksomheder i region Midtjylland er tallet knap 10 pct. For de vejledte virksomheder i Væksthuset ligger tallet på omkring 35 pct. Det er altså større virksomheder, der bliver vejledt i Væksthuset sammenlignet med alle SMV'er. Tilsvarende er VÆKSTmidt programdeltagerne større endnu.

Figur 3.7 Virksomhedernes størrelsesfordeling målt på antal ansatte for vejledte virksomheder.

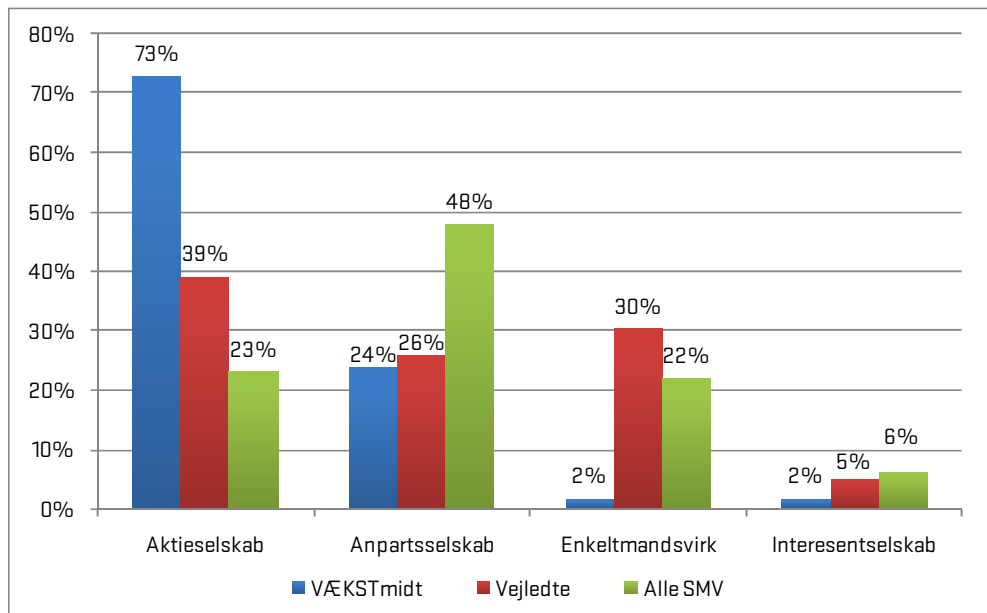
Kilde: DAMVAD.

Virksomhedernes ejerskabsform kan fortælle noget, hvordan virksomhederne er gearret til at håndtere vækst. Mange virksomheder finder det nødvendigt at gå fra at være enkeltmandsvirksomhed eller ApS til at være aktieselskab, f.eks. for at få adgang til den nødvendige kapital i forhold til at begynde og udnytte et vækstforløb.

Figur 3.8 viser fordelingen af virksomhedernes ejerform. Figuren viser, at langt de fleste deltagere i VÆKSTmidt programmet er aktieselskaber. 73 pct. af deltagerne i VÆKSTmidt programmet er aktieselskaber. Som sagt kan det være et fint pejlemærke for virksomhedernes vækstmuligheder og – ambitioner, hvis de har den rette ejerskabsform. Det er ikke muligt at sige, om virksomhederne er blevet aktieselskaber i forbindelse med den specialiserede vejledning, eller om de i forvejen var aktieselskaber.

Den høje andel af aktieselskaber, der deltager i VÆKSTmidt programmet kan også være en konsekvens af de ældre og større virksomheder i denne gruppe af virksomheder.

Figur 3.8 Virksomhedernes ejerskabsform.

Kilde: DAMVAD.

3.2 Udvikling fra 1. statusrapport til nu

Med resultaterne fra en ny kørsel bliver det i Vækstredegørelsen muligt at sammenligne resultaterne fra 1. halvår 2007 med resultaterne for 1. halvår 2008. Resultaterne kan sammenlignes på flere parametre, som vil bidrage til at sætte Vækstredegørelsen ind i en strategisk ramme.

Formålet med kapitlet er at se på, om der sker ændringer i karakteristikken af de virksomheder, der opnår vejledning i Væksthuset. Ændringer kan afgøre, om der sker et skifte i Væksthuset fokus af særlige typer af virksomheder, nu hvor Væksthus Midtjylland har været etableret i over et år.

Antallet af registrerede vejledte virksomheder i 1. halvår af 2007 er 409, mens det tilsvarende for 1. halvår 2008 er 320 virksomheder. Således vil den følgende sammenligning af karakteristikken hos de vejledte virksomheder dække henholdsvis 409 og 320 enheder. I flere af tabellerne sammenlignes med alle SMV i region Midtjylland. Der er 47.232 SMV'er i region Midtjylland, ifølge Regnskabsstatistikken hos Danmarks Statistik.

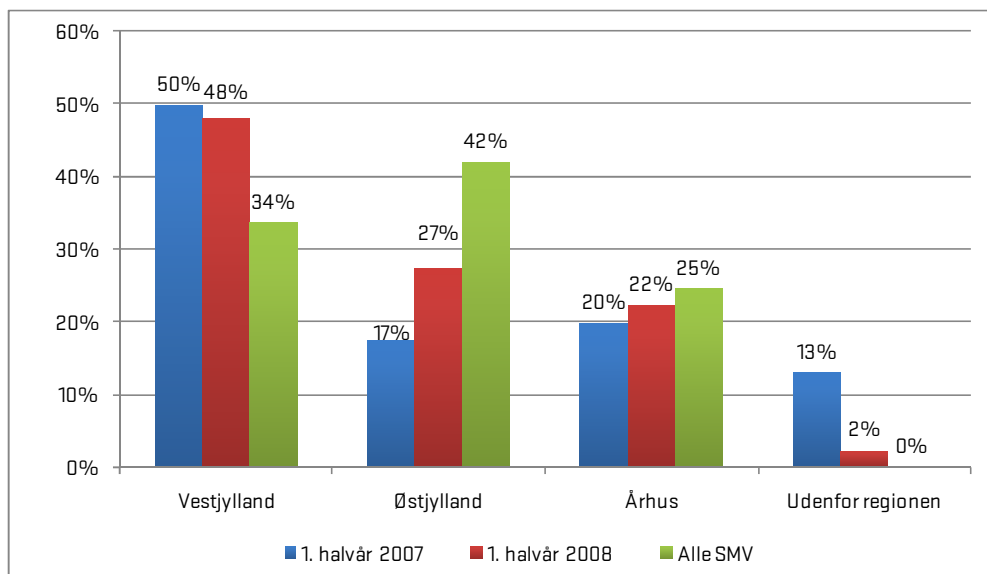
Virksomhedernes geografiske placering

Virksomhedernes geografiske placering er fordelt på de overordnede geografiske områder; Vestjylland, Østjylland og Århus. Nedenstående figur 3.9 viser, at de vejledte virksomheder er overrepræsenteret i den vestjyske landsdel. Her er hhv. 50 pct. og 48 pct. af de vejledte virksomheder placeret. Til sammenligning findes 34 pct. af regionens virksomheder i den vestjyske landsdel.

For Østjylland er det omvendt. Selvom der er sket en markant stigning fra 1. halvår 2007 til 1. halvår 2008 i andelen af vejledte virksomheder fra 17 til 27 pct., så er der stadig tale om en underrepræsentation, da 42 pct. af regionens virksomheder

er placeret i Østjylland. Antallet af vejledte virksomheder, der er placeret udenfor regionen nærmer sig 0 pct., hvilket er positivt.

Figur 3.9 Vejledte virksomheder fordelt geografisk

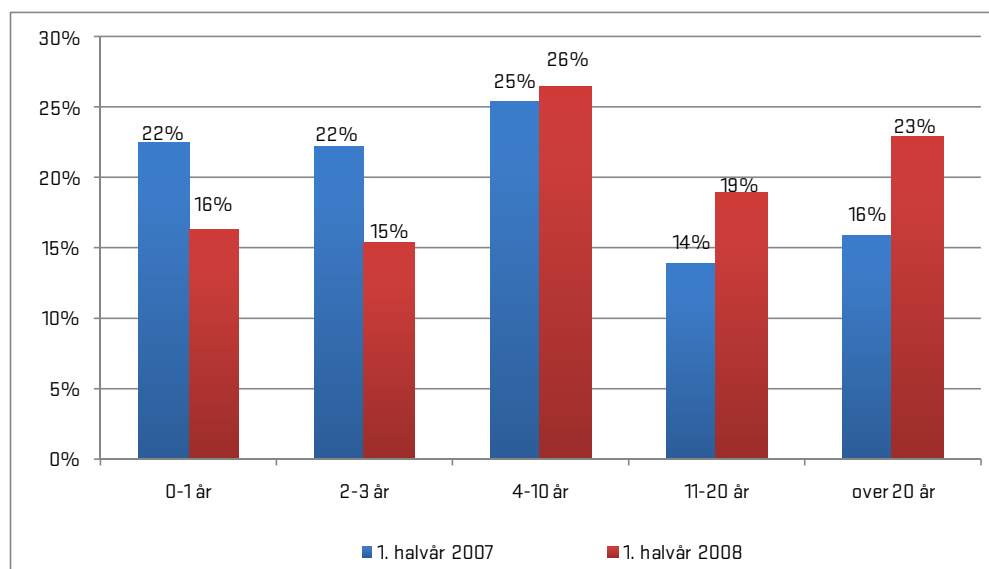
Kilde: DAMVAD.

Virksomhedernes aldersfordeling

Udviklingen i virksomhedernes gennemsnitlige alder viser en stigning i de ældre og dermed mere etablerede virksomheder fra 1. halvår 2007 til 1. halvår 2008. Figur 3.10 viser, at antallet af virksomheder under 3 år er faldet fra 44 pct. til 31 pct. Virksomheder under 3 år kendes også som iværksættervirksomheder. Omvendt er antallet af etablerede virksomheder på mere end 10 år steget fra 30 pct. til 42 pct.

Vejledningen af virksomhederne i Væksthus Midtjylland går fra at have flest vejledninger blandt nye virksomheder til de mere etablerede virksomheder. Det ændrede fokus tyder på, at også de mere etablerede virksomheder i regionen har ambitioner om vækst, og samtidig har behov for vejledning for at komme ind i et vækstforløb. Og her er væksthuset en central spiller.

Figur 3.10 Vejledte virksomheder fordelt på alder

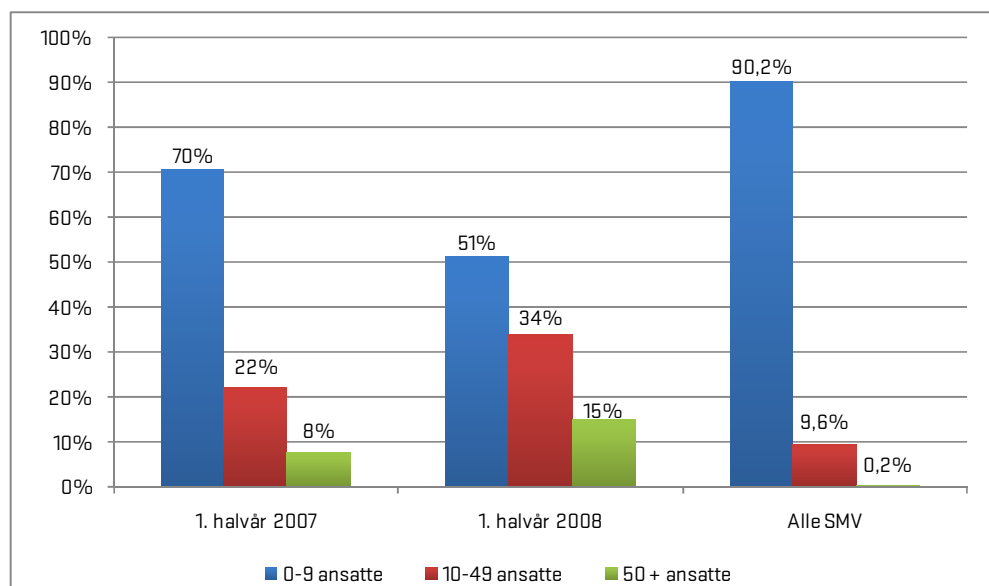
Kilde: DAMVAD.

Virksomhedernes størrelsesfordeling

I nedenstående figur 3.11 vises de vejledte virksomheders størrelsesfordeling for de virksomheder, der er registreret i hhv. 1. halvår 2007 og 1. halvår 2008. Desuden sammenlignes der med den generelle størrelsesfordeling for SMV'er i region Midtjylland.

De vejledte virksomheder bliver generelt større, hvilket falder i meget fin tråd med resultatet fra figur 3.10. Hvor 70 pct. af de vejledte virksomheder registreret i 1. halvår 2007 var mikro-virksomheder med under 10 ansatte, så er det tilsvarende tal for 1. halvår 2008 faldet til 51 pct. Til sammenligning er 90 pct. af SMV'erne i region Midtjylland mikro-virksomheder. Mange af de virksomheder er dog ikke virksomheder med vækstambitioner, hvorfor de ikke falder indenfor Væksthus Midtjyllands målgruppe.

Figur 3.11 Vejledte virksomheder fordelt størrelse

Kilde: DAMVAD.

Virksomhedernes branchefordeling

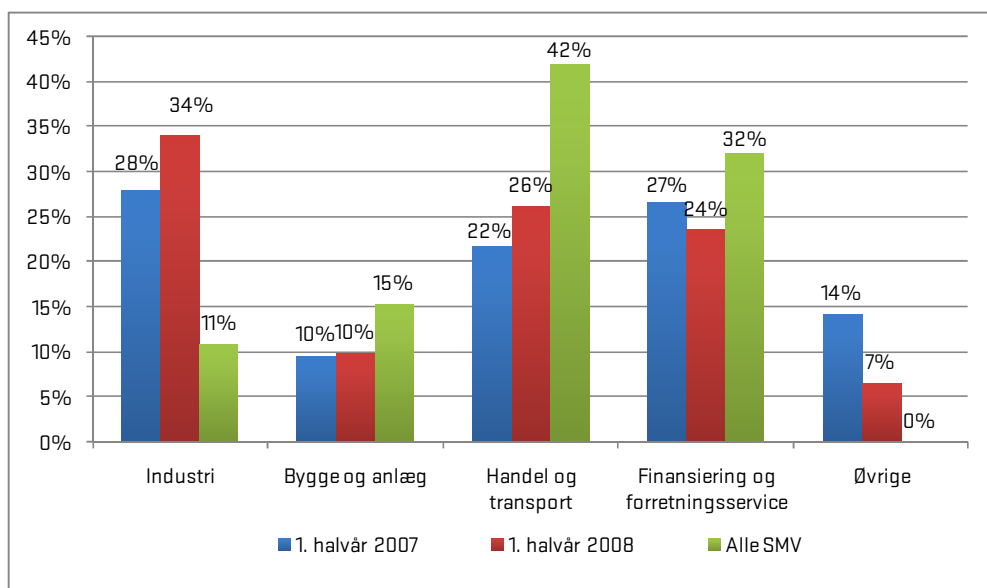
Branchefordelingen for de vejledte virksomheder, der er registrerede i hhv. 1. halvår af 2007 og 2008 præsenteres i figur 3.12. Her sammenlignes de med samtlige SMV'er i region Midtjylland. De 0 pct. Øvrige virksomheder for alle SMV i regionen er et udtryk for, at Regnskabsstatistikken, der er grundlaget for sammentællingen af alle SMV'er, dækker de private byerhverv og dermed ikke landbrug, offentlig virksomhed m.fl.

Figur 3.12 viser, at fokus på industrivirksomheder er fortsat i 1. halvår 2008. Således er andelen steget fra 28 pct. til 34 pct. Til sammenligning er 11 pct. af alle SMV'er i region Midtjylland industrivirksomheder. De andre brancher er underrepræsenteret, hvilket i særdeleshed er udtalt for Handel, transport og restaurations virksomhederne. Her er andelen af vejledte virksomheder registreret i 1. halvår 2008 steget til 26 pct., men den samlede andel ligger på 42 pct.

Denne underrepræsentation er ikke overraskende. Mange hobbyvirksomheder er netop små engrosvirksomheder, der opererer via Internettet og ikke har nogle vækstambitioner.

Antallet af vejledte virksomheder i Øvrige kategorien er faldende, hvilket kan hænge sammen med et skærpet fokus på de virksomheder, der er tiltænkt at deltage i VÆKSTmidt-programmet. Det er virksomheder indenfor de private byerhverv.

Figur 3.12 Vejledte virksomheder fordelt på branche

Kilde: DAMVAD.

4 Økonomisk profil af væksthuses kunder

Virksomhedernes økonomiske aktivitet giver en yderligere mulighed for at beskrive de vejledte virksomheder og sammenligne dem med andre SMV'er i region Midtjylland. Sammenligningerne og karakteristikken skal yderligere bidrage til at afgøre om Væksthus Midtjylland har fat i målgruppen, og om der er behov for øget fokus på særlige typer af virksomheder.

De økonomiske aktiviteter, som den statistiske måling omfatter, er:

- Virksomhedernes omsætning
- Virksomhedernes værditilvækst
- Virksomhedernes eksport
- Virksomhedernes beskæftigelse

En virksomheds omsætning består af salg i eget land og salg til andre lande, eksport. Ligeledes består en virksomheds køb af køb i eget land og køb i udlandet, import.

Virksomhedernes eksport består af grænseoverskridende salg af varer og tjenesteydelser.

Virksomhedernes værditilvækst giver en indikation af virksomhedernes profit. Formålet med at inddrage værditilvækst som variabel er at vise, at en stigning i virksomhedernes eksport og omsætning ikke er ensbetydende med større profit med det samme. En forsimplet definition af virksomhedernes værditilvækst er omsætning minus køb.

Den sidste økonomiske faktor er virksomhedernes beskæftigelse. Virksomhedernes beskæftigelse er her defineret som fuldtidsbeskæftigede fra ATP – beskæftigelsesstatistikken. ATP-beskæftigelsesstatistikken dækker fuldtidsansatte i Danmark, og omfatter dermed ikke eventuelle ansatte på udenlandske afdelinger af virksomheden.

Den økonomiske profil sammenlignes med VÆKSTmidt programdeltagerne. Der er registreret 61 programdeltagere, hvoraf de 59 har registreret en økonomisk aktivitet hos Danmarks Statistik. Det er således de 59 virksomheder, som de næste figurer bygger på. Det giver en række diskretioneringsproblemer i forhold til at bestille data hos Danmarks Statistik.

De relativt få observationer giver ikke i samme grad mulighed for at disaggregere tallene på forskellige grupper, som det har været tilfældet i ovenstående. Ydermere er det knap så relevant at kunne opdele VÆKSTmidt programdeltagerne på bl.a. alle regionens kommuner. Det handler i højere grad om at analysere virksomhedernes økonomiske udvikling og dermed den potentielle effekt af deres deltagelse i VÆKSTmidt. Desuden er det mere interessant hvilke værktøjer i VÆKSTmidt programmet, der har effekt og hvilke, der ikke har. En sådan effektvurdering gennemføres i efteråret 2009.

Kapitel 4 starter med at beskrive den økonomiske profil for samtlige de vejledte virksomheder i perioden 1. januar 2007 frem til 30. juni 2008. Herefter præsenteres udviklingen fra den første måling af virksomhedernes økonomiske aktivitet, som fandt sted i 2. statusrapport. 2. statusrapport dækker perioden 1. januar 2007 til 30. september 2007.

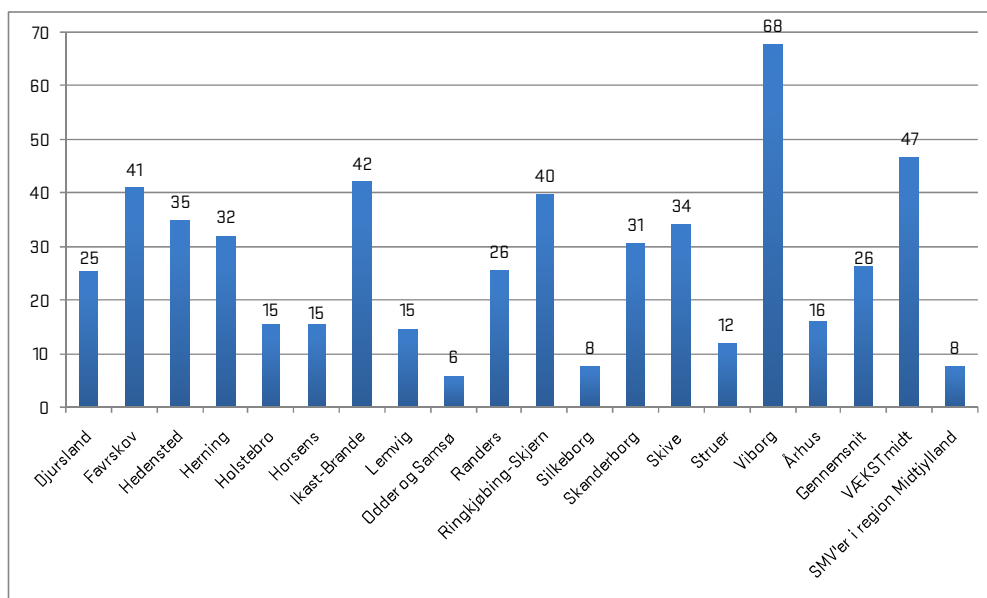
4.1 Økonomisk profil af de vejledte virksomheder

Virksomhedernes gennemsnitlige omsætning

Virksomhedernes omsætning er et godt mål for virksomhedernes størrelse og kan hjælpe til at forklare meget store udsving i eksempelvis årlig vækst, da udgangspunktet ofte er meget forskelligt. En sådan forskel vil have betydning for en egentlig effektmåling. Samtidig giver den gennemsnitlige omsætning i virksomhederne en god indikation om virksomhedernes størrelse, og hvor de er i deres livscyklus. Desto større omsætning jo mere etablerede er virksomhederne som udgangspunkt.

Figur 4.1 viser samtlige den gennemsnitlige omsætning for vejledte virksomheder frem til 30. juni 2008. Der er stor forskel på den gennemsnitlige omsætning blandt de vejledte virksomheder i de forskellige kommuner. Således findes de største vejledte virksomheder i Viborg Kommune, hvor den gennemsnitlige omsætning ligger på knap 45 mio. kr. I Struer Kommune ligger den gennemsnitlige omsætning derimod på godt 5 mio. kr. Forskellene fortæller dels, at nogle virksomheder har et solidt økonomisk fundament inden de går ind i et vækstforløb. Dermed løber disse virksomheder også en mindre risiko for at miste deres soliditet. Omvendt er mulighederne for store procentmæssige vækstrater større, jo lavere udgangspunktet er.

Figur 4.1 *Vejledte virksomheders gennemsnitlige omsætning fordelt på kommuner for 2007 og 1. halvår 2008, målt i mio. kr.*

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk.

Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

Virksomhedernes gennemsnitlige værditilvækst per ansat

Figur 4.2 viser de vejledte virksomheders værditilvækst per ansat. Værditilvæksten per ansat er udregnet som den gennemsnitlige vejledte virksomheds omsætning fratrukket dens salg og sat i forhold til antallet af fuldtidsansatte. Det giver to udfordringer i forhold til at skulle fortolke resultaterne.

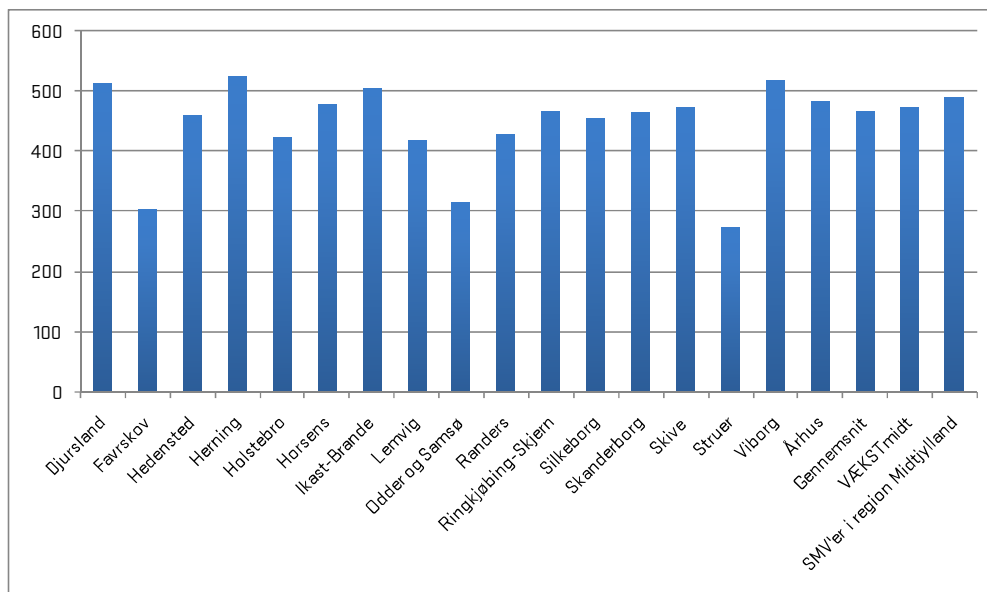
1. Vi ved, at knap 40 pct. af virksomhederne er enkeltmandsvirksomheder. Det vil sige, at de i statistisk sammenhæng ikke har nogen ansatte. De kan dog godt have en positiv værditilvækst. En positiv værditilvækst hos en enkeltmandsvirksomhed vil derfor være med til at trække resultatet i vejret, da tallet ikke umiddelbart bliver relateret til en ansat.
2. Omvendt er mange af virksomhederne relativt nye virksomheder. En opstartsfase og tidlig vækstfase kræver investeringer hos de nye virksomheder, som først senere giver et afkast i form af en øget omsætning. Således kan investeringerne være større end omsætningen i en kort periode, hvorfor værditilvæksten vil være negativ. En negativ værditilvækst vil være med til at trække resultatet ned, da tallet ikke umiddelbart bliver relateret til en ansat.

De vejledte virksomheder i Skanderborg Kommune er umiddelbart bedst til at tjene penge. De ligger markant højere end de resterende virksomheder med en værditilvækst per medarbejder på knap 750.000 kr. For samtlige SMV'er i regionen ligger tallet på knap 500.000 kr. Og for virksomhederne i Favrskov og Struer kommuner ligger tallet på lige godt 300.000 kr.

For virksomhederne i Favrskov og Struer kommuner er der tale om en relativt lav værditilvækst per ansat. Det kan forklares ud fra, at de vejledte virksomheder i de pågældende kommuner er inde i et vækstforløb og derfor har øget deres investeringer til eksempelvis produktionen eller lageropbygning i forbindelse med et eksportfremstød.

Sammenlignet med niveauet for andre grupper af virksomheder, så ligger niveauet også her indenfor et fornuftigt niveau. Niveauet af virksomhedernes værditilvækst per beskæftigede ligger således mellem 382.000 kr. per ansat for mikro-virksomheder inden for Bygge- og anlægsbranchen, og 767.000 kr. per ansat for mikro-virksomheder inden for forretningsservice branchen. Hvilket meget godt dækker yderpunkterne for de vejledte virksomheder. Der er altså ikke de store forskelle mellem de vejledte virksomheder og de øvrige SMV'er i regionen, når der fokuseres på virksomhedernes værditilvækst.

Figur 4.2 Vejledte virksomheders værditilvækst per ansat fordelt på kommuner for 2007 og 1. halvår 2008, målt i tusinde kr.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk.

Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

Andel af vejledte virksomheder med eksport

Det er vanskeligt at gå ud og være eksportaktiv fra dag 1 i en virksomhed. Det kræver en kritisk masse, mange overvejelser og ofte meget information at eksportere, hvilket en undersøgelse af effekterne af Eksportforberedelsesprogrammet³ har vist. Det betyder, at nystartede virksomheder har langt større udfordringer i forhold til at blive eksportaktive, end etablerede og ofte større virksomheder har.

Et fokusområde for vejledningen af virksomheder gennem Væksthus Midtjylland er derfor eksport. Eksportaktiviteterne handler både om at få ikke eksportaktive virksomheder til at eksportere og samtidig øge den eksisterende eksport hos virksomhederne. Det handler altså om for de vejledte virksomheder at komme i gang med at eksportere eller få eksporteret mere og til mere lukrative markeder end tilfældet er for virksomhederne i dag.

Der er således også et stærkere fokus på vigtigheden af eksport hos Væksthus Midtjylland. Væksthus Midtjylland har indgået et strategisk samarbejde med Danmarks Eksportråd, som per 1. august 2008 har placeret en medarbejder i Væksthuset.

³ Erhvervseffekt[®] af Eksportforberedelsesprogrammet, DAMVAD 2008.

Virksomhedernes eksport er her defineret som virksomhedernes grænseoverskridende salg af varer og ydelser, hvilket vil sige virksomhedernes salg fra Danmark til udlandet.

FLEX TRIM i Glyngøre fik hjælp til at styrke eksporten

Flex Trim er en virksomhed i Glyngøre, der producerer slibeudstyr til møbelindustrien og byggeriet. Flex Trim er en veletableret virksomhed, der havde etableret salgskontorer i flere lande, men som havde et ønske om at bevæge sig ind på det tyske marked. Virksomheden var dog ikke usikker på, hvordan denne opgave skulle gribes an og valgte at søge vejledning hos Væksthuset.

Væksthus Midtjylland foreslog en "Chef til Leje-ordning", og en konsulent med rette erfaring og branchekendskab blev fundet i fællesskab. Resultatet er blevet en succesfuld etablering af salgskontor på det tyske marked, hvor virksomheden på trods af generel tilbagegang på markedet har formået en betydelig vækst på meget kort tid. Det er virksomhedens vurdering, at etableringen på det tyske marked ikke var blevet til noget, hvis den ikke var indgået i "Chef til leje-ordningen".

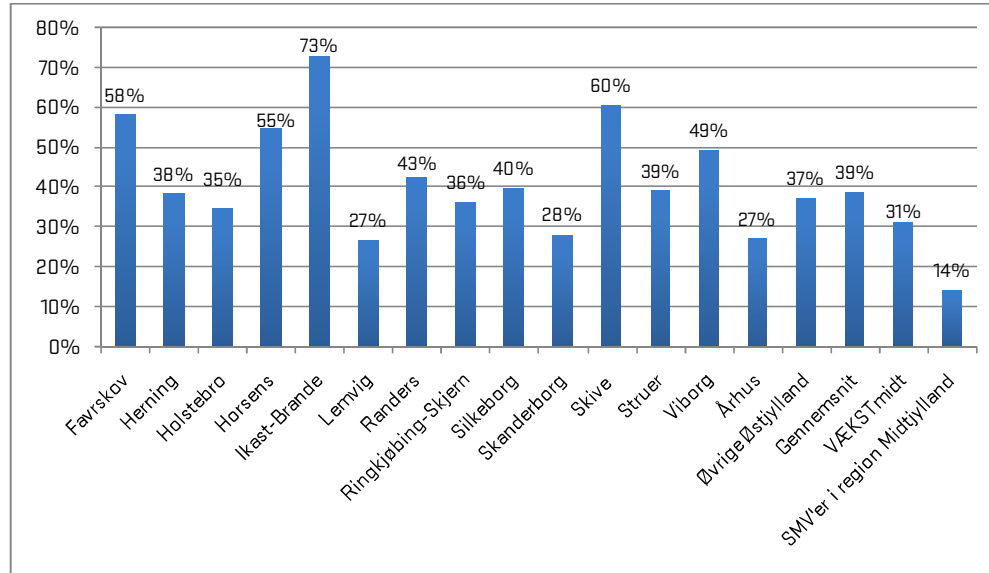
Virksomheden har oplevet hele forløbet som meget positivt. Væksthus Midtjylland har været meget opmærksomt på at vejlede virksomheden om at begå sig i de nødvendige bureaukratiske systemer, så de ikke er blevet oplevet som en væsentlig byrde for Flex Trim. Og den rådgivning virksomheden har modtaget har været god.

Flex Trim har i høj grad fået øjnene op for det positive i at søge vejledning, når virksomheden står over for nye udfordringer, og vil helt sikkert gøre det igen, hvis behovet opstår.

Figur 4.3 viser andelen af vejlede virksomheder, der har eksportaktiviteter. Mange af virksomhederne har allerede eksportaktiviteter. Således viser figuren, at næsten 3 ud af 4 vejlede virksomheder i Ikast-Brande Kommune er eksportaktive. Tilsvarende er mellem halvdelen og 60 pct. af virksomhederne eksportaktive i Favrskov, Horsens og Skive kommuner. Til sammenligning har 14 pct. af SMV'erne i region Midtjylland eksport.

Det er altså virksomheder, der i høj grad er eksportaktive. De har således allerede kontakter, netværk osv. De skal altså i højere grad have udbygget eksisterende internationale afsætningskanaler, hvis der skal ske en udvikling i virksomhedernes eksportaktivitet. Bl.a. under den forudsætning, at det ikke kan forventes, at alle de vejlede virksomheder skal være eksportaktive.

Figur 4.3 Andelen af vejledte virksomheder med eksport fordelt på kommuner 2007 og 1. halvår 2008.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk.

Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

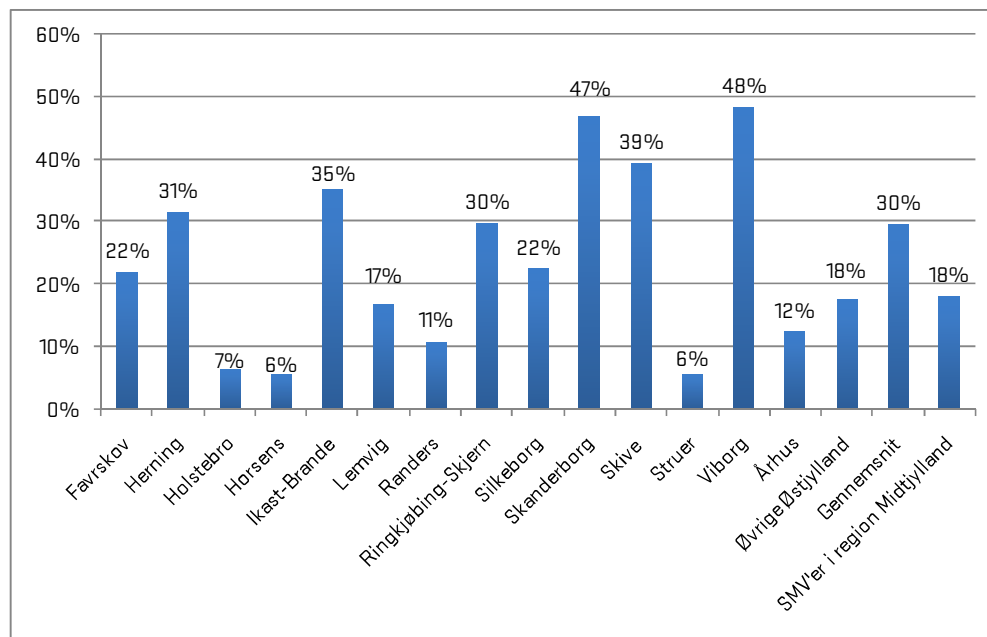
Ovenstående figur viste, at en stor andel af de vejledte virksomheder er eksportaktive. Nedenstående figur 4.4 viser eksportintensiteten for de vejledte virksomheder.

Virksomhedernes eksportintensitet kan defineres som andelen af en virksomhedsomsætning, der stammer fra eksport. Eksportintensiteten giver en indikation af, hvor internationalt orienteret virksomhederne er. En høj andel tilsiger at virksomheder er meget internationalt orienterede med stort fokus på og afhængighed af udenlandske markeder. Endvidere kan tallet give en idé om, hvorvidt der skal fokuseres mere på eksport for de vejledte virksomheder, hvis eksportintensiteten er lav.

Den generelle andel af omsætningen der kommer fra eksport er for danske virksomheder 23 – 24 pct. over de sidste 5-6 år. For SMV'er i region Midtjylland ligger intensiteten lidt lavere i 2006 nemlig 18 pct.

Figuren viser, at der er en markant forskel på eksportens andel af omsætning for de vejledte virksomheder i de forskellige kommuner. For Viborg og Skanderborg kommuner ligger eksportintensiteten på knap 50 pct. Mens tallet omvendt for Holstebro, Horsens og Struer kommuner ligger på 6-7 pct. De lave procenttal er med til at underbygge, at hvis de vejledte virksomheder skal have vækst i eksporten, skal de udbygge deres eksisterende afsætningskanaler og udnytte deres eksisterende netværk til mere eksport. Figur 3.3 viste jo, at mange af de vejledte virksomheder i forvejen har eksport.

Figur 4.4 Vejledte virksomheders andel af omsætning, der kommer fra eksport fordelt på kommuner i 2007 og 1. halvår 2008.

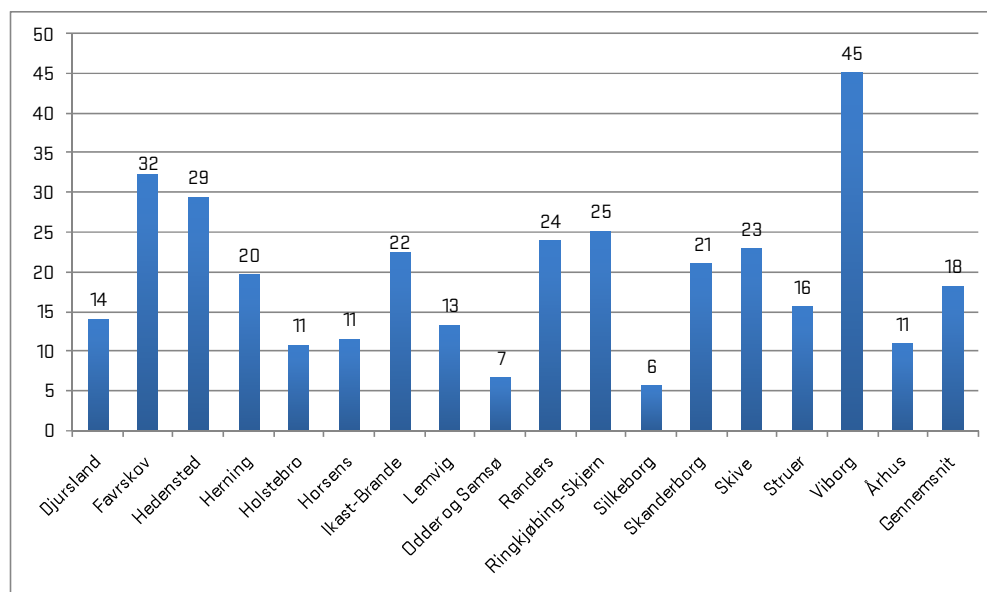
Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk.

Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

Den gennemsnitlige beskæftigelse for de vejledte virksomheder kan give en indikation på forskelligheden af de vejledte virksomheder karakteristika på tværs af kommuner og brancher. Det samme var tilfældet for bl.a. virksomhedernes omsætning. Virksomhedernes størrelse målt på deres antal beskæftigede er desuden et centralt punkt i effektmålingen fremover, idet én af vækstparametrene for indsatsen overfor de vejledte virksomheder, er udviklingen i deres beskæftigelse.

Figur 4.5 viser, at Viborg Kommune har de klart største vejledte virksomheder med et gennemsnitligt antal ansatte på 45. Desuden viser figuren, at den gennemsnitlige vejledte virksomhed uanset kommune har mellem 10 og 30 ansatte. Der er altså ikke tale om mikro-virksomheder, men virksomheder der er placeret i vækstlaget af SMV'er på 10+ ansatte.

Figur 4.5 Vejledte virksomheders gennemsnitlige beskæftigelse fordelt på kommuner i 2007 og 1. halvår 2008.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk.

Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

4.2 Udvikling fra 2. statusrapport til nu.

I 2. status rapport blev de første økonomiske nøgletal for de vejledte virksomheder i Væksthus Midtjylland præsenteret. I det følgende vil resultaterne fra 2. status rapport blive sammenlignet med tilsvarende tal for de vejledte virksomheder, der er blevet registreret i 1. halvår af 2008. 2. statusrapport dækker de vejledte virksomheder, der blev registreret i perioden 1. januar 2007 til 30. september 2007 og dækker i alt 539 virksomheder.

Formålet med en sådan sammenligning er at se på udviklingen i de vejledte virksomheders økonomiske aktivitet på en række parametre, såsom virksomhedernes omsætning, deres værditilvækst per ansat og andelen af virksomheder med eksport. Igen kan der sammenlignes med resultater fra de tidligere statusrapporter og dermed se hvilken udvikling, der kan observeres for de vejledte virksomheder. Eksempelvis vil en ændring i andelen af eksportaktive virksomheder have betydning for Væksthusets rolle i forhold til andre erhvervsserviceaktører.

Den gennemsnitlige omsætning for virksomhederne er steget betragteligt for de vejledte virksomheder, der blev registreret i de første 9 måneder sammenlignet med de vejledte virksomheder, der blev registreret i 1. halvår af 2008.

Ifølge tabel 4.1 er det tilfældet i stort set alle kommuner. Eksempelvis stiger den gennemsnitlige omsætning fra 3,9 mio. kr. til 15,8 mio. kr. i for vejledte virksomheder i Århus Kommune. I Randers Kommune stiger tallene fra 10,1 mio. kr. til 25,5 mio. kr. Silkeborg Kommune går som den eneste mod trenden med et fald fra 12,1 mio. kr. til 7,7 mio. kr.

Tabel 4.1 Den gennemsnitlige omsætning for vejledte virksomheder registreret i hhv. 1.-3. kvartal 2007 og 1. halvår 2008 fordelt på kommuner og målt i mio. kr.

Kommune	1.-3. kvartal 2007	1.halvår 2008
Herning	17,5	32,1
Holstebro	9,4	15,4
Ikast-Brande	26,2	42,0
Lemvig	9,8	14,7
Randers	10,1	25,5
Ringkøbing-Skjern	35,0	39,8
Silkeborg	12,1	7,7
Skanderborg	9,6	30,6
Skive	30,8	34,2
Struer	3,0	12,0
Viborg	34,0	67,8
Østjylland i øvrigt	6,6	27,8
Århus	3,9	15,8

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk

Note: Østjylland i øvrigt dækker Favrskov, Horsens, Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

Omvendt fører den øgede omsætning i de vejledte virksomheder ikke til en øget værditilvækst per medarbejder hos de vejledte virksomheder. Tabel 4.2 viser, at det skifter fra kommune til kommune, hvorvidt de vejledte virksomheder oplever en øget værditilvækst per ansat.

De vejledte virksomheder i Århus Kommune oplever eksempelvis en fremgang fra 346.000 kr. til 481.000 kr. per ansat, mens Holstebro Kommune oplever en tilbagegang fra 560.000 kr. til 422.000 kr. per ansat.

Tabel 4.2 Den gennemsnitlige værditilvækst per ansat for vejledte virksomheder registreret i hhv. 1.-3. kvartal 2007 og 1. halvår 2008 fordelt på kommuner og målt i tusinde kr.

Kommune	1.-3. Kvartal 2007	1.halvår 2008
Herning	498	524
Holstebro	560	422
Ikast-Brande	479	504
Lemvig	387	416
Randers	405	427
Ringkøbing-Skjern	451	468
Silkeborg	339	454
Skanderborg	462	466
Skive	488	471
Struer	428	274
Viborg	449	517
Østjylland i øvrigt	458	416
Århus	346	481

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk

Note: Østjylland i øvrigt dækker Favrskov, Horsens, Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

Andelen af vejledte virksomheder, der har eksportaktivitet, er stigende for stort set alle kommuner. Tabel 4.3 viser, at kun Randers og Silkeborg kommuner oplever fald i andelen af eksportaktive virksomheder. I samtlige de andre kommuner stiger andelen af eksportaktive virksomheder. Andelen er i forvejen høj, og med flere vejledte virksomheder, der er eksportaktive, bliver det ikke en målsætning at øge andelen af eksportaktive virksomheder, men mere fokusere på at øge deres samlede eksport.

Tabel 4.3 Andelen vejledte virksomheder med eksport registreret i hhv. 1.-3. kvartal 2007 og 1. halvår 2008 fordelt på kommuner.

Kommune	1.-3. Kvartal 2007	1.halvår 2008
Herning	31%	43%
Holstebro	37%	39%
Ikast-Brande	70%	78%
Lemvig	24%	25%
Randers	43%	35%
Ringkøbing-Skjern	34%	38%
Silkeborg	47%	43%
Skanderborg	19%	43%
Skive	52%	68%
Struer	36%	50%
Viborg	42%	57%
Østjylland i øvrigt	38%	50%
Århus	15%	38%

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk

Note: Østjylland i øvrigt dækker Favrskov, Horsens, Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

5 Erhvervseffektmåling

En central del af strategien for Væksthus Midtjylland er en måling af effekterne af vejledningen og indsatsen overfor målgruppen. Formålet hermed er at styrke målgruppens vækstmuligheder.

3. Statusrapport gav første måling udviklingen i omsætning, værditilvækst, eksport og beskæftigelse blandt de vejledte virksomheder. Disse blev sammenlignet med udviklingen generelt i region Midtjylland blandt små og mellemstore virksomheder. I Vækstredegørelsen bliver det muligt at lægge endnu et år til gennem udarbejdelsen af et fiktivt 2008, som består af 2. halvår 2007 samt 1. halvår 2008. Her vil det blive interessant at se udviklingen i virksomhedernes økonomiske aktivitet fra året før de modtager vejledning til året efter.

Udviklingen i virksomhedernes økonomiske aktivitet vil dække følgende:

- Virksomhedens omsætning
- Virksomhedernes værditilvækst per ansat
- Virksomhedernes eksport
- Virksomhedernes beskæftigelse

Det interessante med tallene er, at disse nu måler udviklingen hos de vejledte virksomheder fra det år, hvor de blev vejledt i Væksthus Midtjylland og frem til året efter. Kapitel 5 viser udviklingen i virksomhedernes omsætning, værditilvækst per ansat, eksport og beskæftigelse.

5.1 Virksomhedernes omsætning

Et af kriterierne for, at en virksomhed kan opnå vejledning og rådgivning i Væksthus Midtjylland, er, at virksomheden har ambitioner om en øget omsætning. Ved at måle væksten i de vejledte virksomheders omsætning bliver det derfor muligt at undersøge, om vejledning og rådgivningen også når målgruppen, samt hvordan gruppen af vejledte virksomheder udvikler sig.

Væksttallene for virksomhedernes omsætning er udregnet som væksten i virksomhedernes omsætning fra 2007 til et fiktivt 2008 for hele populationen af virksomheder vejledt i Væksthus Midtjylland i 2007, opdelt på hhv. kommuneniveau og branche. Dette er gældende for både de vejledte virksomheder samt for kontrolgruppen, som består af øvrige små- og mellemstore virksomheder i region Midtjylland.

Generelt stiger omsætningen for de vejledte virksomheder mere end hos de øvrige SMV'er. For flere kommuner er det endog en markant større vækst. Således oplever de vejledte virksomheder i Favrskov Kommune en stigning på 26 pct. Tilsvarende oplever øvrige SMV'er i samme kommune en stigning på 3,6 pct. For

virksomhederne i Holstebro Kommune er der tale om en fremgang på 7,6 pct., hvor de øvrige SMV'er oplever en tilbagegang på 1 pct.

Faktisk er det kun i Struer Kommune, at de vejledte virksomheder præsterer dårligere. Her er der en tilbagegang på knap 8 pct. mens øvrige SMV'er oplever en tilbagegang på 6,5 pct.

Således kan det konkluderes, at Væksthus Midtjylland har fat i den rigtige gruppe af virksomheder idet de vejledte virksomheder oplever en generel højere vækst i omsætning sammenlignet med øvrige SMV'er. Væksthusets rolle for denne vækst bør afdækkes mere kvalitativt for at opnå den dybere forståelse af Væksthusets rolle og betydning.

Tabel 5.1 Vækst i omsætning for vejledte virksomheder og øvrige SMV'er i region Midtjylland fordelt på kommuner for perioden 2007-2008.

Kommune	Vejledte virksomheder	Øvrige SMV'er i region Midtjylland	Antal vejledte virksomheder
Favrskov	26,0%	3,6%	9
Herning	3,7%	2,7%	67
Holstebro	7,6%	-1,0%	37
Horsens	5,6%	2,2%	6
Ikast-Brande	-0,3%	-2,5%	13
Lemvig	2,6%	2,3%	33
Randers	7,6%	1,3%	20
Ringkjøbing-Skjern	5,5%	1,7%	40
Silkeborg	6,3%	1,6%	37
Skanderborg	67,6%	1,7%	18
Skive	5,8%	2,7%	31
Struer	-7,9%	-6,5%	12
Viborg	10,0%	3,1%	39
Østjylland i øvrigt	12,9%	1,1%	23
Århus	13,6%	3,0%	107
Total	8,5%	2,4%	560

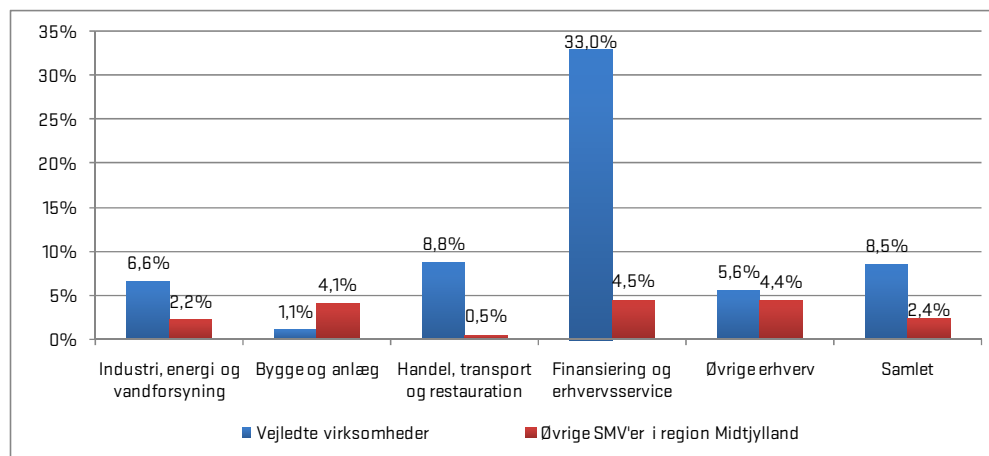
Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk

Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

Figur 5.1 viser væksten i omsætning fordelt på brancher. Beregningerne af væksttallene er udført på samme vis som væksttal for kommunerne. Figuren viser, at især de vejledte virksomheder indenfor Finansiering og erhvervsservice oplever, med en fremgang på 33 pct., en markant stigning i omsætningen sammenlignet med øvrige SMV'er i region Midtjylland, som stiger med 4,5 pct.

Tilsvarende er gældende for Handel, hotel og restauration, hvor de vejledte virksomheder stiger med 8,8 pct. mod kun 0,5 pct. hos de øvrige SMV'er.

Figur 5.1 Vækst i omsætning for vejledte virksomheder og SMV'er i region Midtjylland fordelt på brancher for perioden 2007-2008.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk

5.2 Virksomhedernes værditilvækst

Det er ikke alene nok for en virksomhed at have en høj omsætning. Hvis en virksomhed skal bidrage med vækst og overleve, er det væsentligt, at den har en høj værditilvækst. Således er væksten i virksomhedernes værditilvækst af stor betydning for de vejledte virksomheder. Det vil være positivt for Væksthus Midtjylland, hvis de kan bidrage til en bedre bundlinje hos de vejledte virksomheder.

Tabel 5.2 viser udviklingen i de vejledte virksomheders værditilvækst sammenlignet med øvrige SMV'er fordelt på kommuner i region Midtjylland. Tabellen viser, at de vejledte virksomheder er langt bedre til at skabe resultater på bundlinjen. Således vokser de vejledte virksomheders samlede værditilvækst med 8,1 pct. sammenlignet med de øvrige SMV'ers vækst på 0,3 pct.

Bidragende til dette positive billede er bl.a. de vejledte virksomheder i Struer Kommune. Virksomhederne oplever det største fald i omsætningen, men alligevel klarer de sig positivt i værditilvæksten. Der er således nogle omkostninger, som er kraftigt reduceret for disse virksomheder. Omvendt ved vi, at de vejledte virksomheder i Struer Kommune er små og næppe kan klare at skære ret meget mere i omkostningerne. Således bør der igangsættes initiativer for de vejledte virksomheder hér, så de kan komme ind i et positivt vækstforløb.

Endvidere viser tabellen, at de vejledte virksomheder i Skanderborg og Favrskov kommuner ligeledes klarer sig godt med stigninger på hhv. 56,1 pct. og 44,5 pct. sammenlignet med de øvrige SMV'er i de kommuner, som stiger med hhv. 1 pct. og 7,5 pct.

De vejledte virksomheder i Ikast-Brande Kommune oplever et markant fald i værditilvæksten på 21,3 pct. Faldet er også markant sammenlignet med de øvrige SMV'er i kommunen, hvor værditilvæksten stiger med 1,4 pct. En forklaring på den

markant faldende værditilvækst hos de vejledte virksomheder kan være, at de investerer kraftigt f.eks. at kunne eksportere eller at øge eksporten. Tidligere i rapporten er det vist, at andelen af vejledte virksomheder med eksport i netop Ikast-Brande Kommune er størst i regionen med næsten 75 pct.

Tabel 5.2 Vækst i værditilvækst per medarbejder for vejledte virksomheder og alle SMV'er i region Midtjylland fordelt på kommuner for perioden 2007-2008.

Kommune	Vejledte virksomheder	Øvrige SMV'er i region Midtjylland	Antal vejledte virksomheder
Favrskov	44,5%	7,5%	9
Herning	9,7%	0,9%	67
Holstebro	3,3%	-5,4%	37
Horsens	10,5%	3,3%	6
Ikast-Brande	-21,3%	1,4%	13
Lemvig	11,0%	2,5%	33
Randers	6,9%	-3,0%	20
Ringkjøbing-Skjern	-0,7%	1,3%	40
Silkeborg	3,9%	0,2%	37
Skanderborg	56,1%	1,0%	18
Skive	7,0%	-3,9%	31
Struer	8,5%	-7,3%	12
Viborg	10,3%	2,9%	39
Østjylland i øvrigt	41,6%	-0,7%	23
Århus	5,2%	-1,7%	107
Total	8,1%	0,3%	560

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk

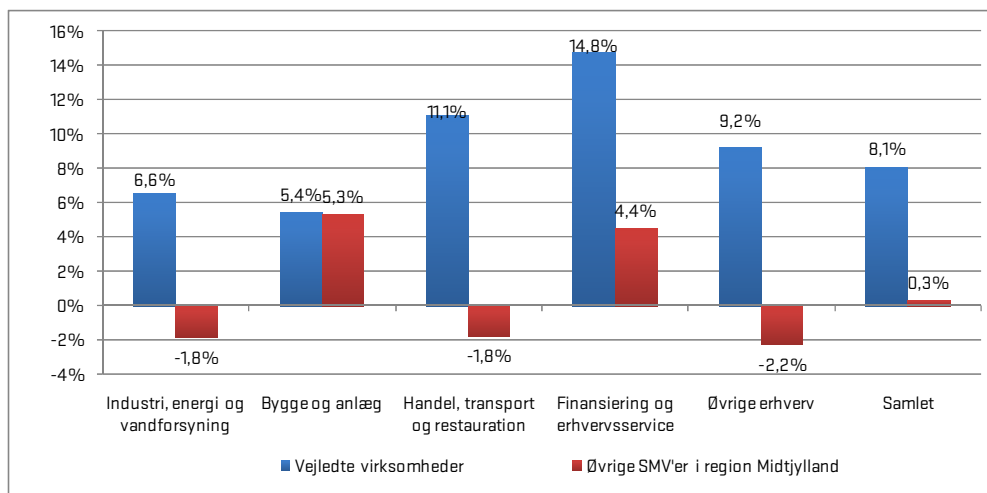
Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

Figur 5.2 viser udviklingen i værditilvækst fordelt på brancher. Interessant er det at sammenligne med væksten i omsætningen, jf. figur 4.1. Der er brancherne imellem en niveaumæssig sammenhæng mellem en øget omsætning og øget værditilvækst.

Dog oplever flere brancher et fald i værditilvæksten blandt de øvrige SMV'er i region Midtjylland. Således ligger den samlede vækst på 0,3 pct. For de vejledte virksomheder ligger væksten derimod på 8,1 pct. Denne stigning skyldes bl.a. stigninger på mere end 10 pct. blandt de vejledte virksomheder i Handel, transport og restauration samt Finansiering og erhvervsservice. Også industrivirksomhederne kan notere sig en pæn fremgang på 6,6 pct. i

modsatning til de øvrige SMV-industrivirksomheder i regionen, hvor værditilvæksten falder med knap 2 pct.

Figur 5.2 Vækst i værditilvækst per medarbejder for vejledte virksomheder og alle SMV'er i region Midtjylland fordelt på brancher for perioden 2007-2008.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk

5.3 Virksomhedernes eksport

Væksthus Midtjyllands vejledning retter sig også mod virksomheder, der har eksportambitioner. Formålet med at se på væksten blandt de vejledte virksomheders eksport er derfor at undersøge, om Væksthus Midtjylland vejleder en gruppe af virksomheder med en positiv udvikling i deres eksport.

Tabel 5.3 viser, at de vejledte virksomheder oplever en flot fremgang i eksporten på knap 10 pct. sammenlignet med de øvrige SMV'er i region Midtjylland, hvor eksporten vokser med 0,6 pct.

Fortolkningen af tallene for de enkelte kommuner skal være varsom. Den yderste kolonne i tabellen angiver antallet af vejledte virksomheder, der ligger til grund for udregningerne. Som det ses bygger væksttallene for Favrskov, Horsens, Skanderborg og Struer kommuner på et begrænset grundlag på 3 - 4 virksomheder. Derfor kan der ske store vækstmæssige udsving ved ændringer i blot en enkelt virksomhed i den lille population. Dette ses blandt andet i Horsens, hvor eksporten blandt de vejledte virksomheder stiger med mere end 100 pct. og med modsat fortegn i Struer, hvor eksporten falder med 10 pct. Dette er næppe retvisende for de øvrige vejledte virksomheder i de pågældende kommuner.

Vejledte virksomheder i Holstebro, Silkeborg og Århus kommuner oplever fine stigninger i eksporten sammenlignet med øvrige SMV'er i de pågældende kommuner. Eksempelvis stiger eksporten i Holstebro Kommune med 17,3 pct., mens den falder med 19 pct. for de øvrige SMV'er i kommunen.

Tabel 5.3 Vækst i eksport for vejledte virksomheder og alle SMV'er i region Midtjylland fordelt på kommuner for perioden 2007-2008.

Kommune	Vejledte virksomheder	Øvrige SMV'er i region Midtjylland	Antal vejledte virksomheder
Favrskov	11,7%	2,1%	3
Herning	4,9%	2,0%	23
Holstebro	17,3%	-19,0%	12
Horsens	104,2%	-1,8%	3
Ikast-Brande	-4,0%	-5,3%	9
Lemvig	8,2%	2,4%	9
Randers	10,8%	2,1%	10
Ringkjøbing-Skjern	7,1%	-1,6%	14
Silkeborg	20,9%	-1,9%	14
Skanderborg	30,7%	-3,7%	4
Skive	5,7%	5,1%	17
Struer	-10,4%	36,1%	4
Viborg	17,3%	10,1%	18
Østjylland i øvrigt	78,1%	0,3%	8
Århus	8,8%	0,6%	21
Total	9,8%	0,6%	191

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk

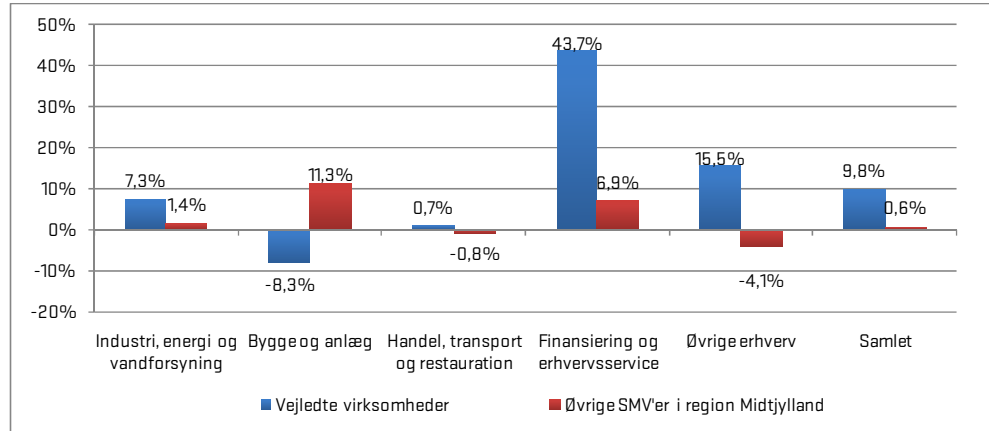
Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

Figur 5.3 viser de vejledte virksomheders udvikling i eksporten fordelt på brancher. Udviklingen sammenlignes med øvrige SMV'er i region Midtjylland ligeledes fordelt på brancher.

Eksporten er gået mest frem indenfor Finansiering og erhvervsservice, hvor eksporten er steget med 43,7 pct. Til sammenligning er eksport for de øvrige SMV'er indenfor Finansiering og erhvervsservice i region Midtjylland steget med 6,9 pct. Vejledte virksomheder indenfor industrien oplever ligeledes en pæn stigning på 7,3 pct.

Modsat falder eksporten ganske markant hos de vejledte virksomheder indenfor Bygge og anlæg, nemlig med 8,3 pct. Her præsterer de øvrige SMV'er indenfor bygge- og anlægsbranchen langt bedre med en vækst i eksporten på 11,3 pct. Der er således rum for forbedringer blandt disse virksomheder.

Figur 5.3 Udvikling i den samlede eksport vejledte virksomheder og alle SMV'er i Region Midtjylland fordelt på brancher for perioden 2007-2008.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk

5.4 Virksomhedernes beskæftigelse

Udviklingen i virksomhedernes beskæftigelse dækker et gennemsnit over 4 kvartaler. For 2007 dækker gennemsnittet alle 4 kvartaler i året, mens der for 2008 er tale om de to sidste kvartaler i 2007 og de første to kvartaler af 2008. I det følgende præsenteres data for udviklingen i virksomhedernes beskæftigelse.

Der er som udgangspunkt et ønske om, at virksomhederne, der deltager i VÆKSTmidt-programmet, har en positiv udvikling i deres beskæftigelse. Endvidere er det generelt et mål, at små virksomheder med under 5 ansatte har ambitioner om at vækste til mere end 10 ansatte på 3 år. En ambitiøs målsætning idet undersøgelser viser, at der er en udbredt arbejdskrafts mangel i region Midtjylland. Således viser Beskæftigelsesregion Midtjylland⁴, at ledigheden er faldet fra 29.551 i oktober 2005 til 12.795 i oktober 2007. Samtidig peger 70 pct. af virksomhederne i en undersøgelse fra Erhvervsrådet Herning-Ikast/Brande⁵ på, at arbejdskraft er en knap ressource. I perioden uge 51 2006 til uge 16 2007 blev 12.999 stillinger i virksomheder i regionen søgt besat uden held.

Tabel 5.4 viser, at beskæftigelsen generelt stiger med 0,9 pct. for de vejledte virksomheder. Omvendt er det et mere broget billede for de vejledte virksomheder, når der fokuseres på de enkelte kommuner. Der er flere kommuner, som oplever en negativ udvikling i beskæftigelsen, bl.a. Randers, Struer og Skanderborg, mens der i Horsens, Århus og Holstebro kommuner opleves en fremgang i beskæftigelsen.

⁴ Se "Udfordringer på arbejdsmarkedet - Region Midtjylland"

⁵ Se Erhvervsbladet onsdag den 4. oktober.

Tabel 5.4 Vækst i beskæftigelsen for vejledte virksomheder i Væksthus Midtjylland fordelt på kommuner for perioden 2007-2008.

Kommune	Vejledte virksomheder	Antal vejledte virksomheder
Favrskov	4,2%	9
Herning	1,9%	67
Holstebro	4,3%	37
Horsens	27,0%	6
Ikast-Brande	-2,9%	13
Lemvig	-1,8%	33
Randers	-6,9%	20
Ringkjøbing-Skjern	2,2%	40
Silkeborg	3,0%	37
Skanderborg	-1,2%	18
Skive	1,4%	31
Struer	-9,2%	12
Viborg	1,6%	39
Østjylland i øvrigt	-2,3%	23
Århus	6,4%	107
Total	0,9%	560

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk

Note: Østjylland i øvrigt dækker Samsø, Hedensted, Norddjurs, Syddjurs og Odder kommuner.

6 Metode og design for iværksætterdata

Iværksættervejledning i Region Midtjylland består af flere forskellige elementer dækkende den lokale erhvervsservice, de lokale erhvervsråd, iværksættercentre, udviklingsparker, innovationsmiljøer og forskerparker. Med de mange tilbud til iværksættere er det væsentligt, at der kommer en sammenhæng i iværksættervejledningen, således at den enkelte person og iværksættervirksomhed oplever et sammenhængende erhvervsservicesystem – og således at der kan opnås gevinster i form af en fortsat udviklende og vedvarende forbedret iværksætterdynamik i regionen.

I det følgende beskrives de data, der ligger til grund for denne analyse, samt de definitioner, der arbejdes med i kapitel 7.

6.1 Evalueringsdesign

Generelt kan der i designet af en effektmåling af iværksættertiltag skelnes mellem personer og virksomheder. For personer gælder det, at de enten endnu ikke har startet virksomhed eller lige har startet virksomhed. For virksomhederne gælder det, at de er etablerede, men ikke er ældre end 3 år.

Evalueringsdesignet knytter sig op om tidligere kørsler på de personer, der har modtaget iværksættervejledning i Væksthus Midtjylland. Endvidere dækker analyserne de personer, der har dannet virksomheder og i den forbindelse er blevet tilbudt specialiseret rådgivning igennem STARTmidt programmet. Data dækker perioden 1. januar 2007 til 1. april 2008 for de vejledte iværksættere og 1. januar 2008 til 30. juni 2008 for STARTmidt programdeltagerne.

Data bygger på de registreringer, der er foretaget i forbindelse med den vejledning og specialiseret rådgivning, der har fundet sted i Væksthus Midtjylland. Data dækker de personer, der har modtaget iværksættervejledning og de virksomheder, der deltager i STARTmidt programmet.

Desuden er iværksætterne omfattet af de vejledte virksomheder, der er mellem 0 og 3 år. Disse iværksættervirksomheder indgår allerede i beskrivelserne af de vejledte virksomheder og vil derfor ikke blive behandlet i denne del af rapporten. Fremover vil de indgå i afrapporteringerne om iværksætterindsatsen.

Populationerne for de 3 grupper præsenteres i nedenstående tabel:

Population	Antal observationer
Vejledte iværksættere	208
STARTmidt virksomheder	34
Vejledte iværksættervirksomheder	227

Kilde: DAMVAD

6.2 Definitioner

I det følgende afsnit beskrives de nærmere afgrænsninger, der benyttes i forbindelse med rapporten. Der arbejdes i rapporten med både geografiske og branchemæssige afgrænsninger.

Geografisk inddeling

Geografisk arbejder rapporten naturligt med de 19 kommuner i region Midtjylland. Disse 19 kommuner bliver samlet i tre overordnede regioner. Regionerne er defineret ud fra Danmarks Statistiks fremtidige inddeling af den midtjyske region. Her arbejder Danmarks Statistik med følgende inddeling:

Region	Kommuner
Århus	• Århus
Østjylland	• Favrskov • Hedensted • Horsens • Norddjurs • Odder • Randers • Samsø • Silkeborg • Skanderborg • Syddjurs
Vestjylland	• Herning • Holstebro • Ikast-Brande • Lemvig

- Ringkøbing – Skjern
- Skive
- Struer
- Viborg

Kilde: DAMVAD

Brancher

Der arbejdes i rapporten med brancheinddelingerne fra 2003. Brancheinddelingen præsenteres i nedenstående tabel:

Branche	Nace kode (4 cifre)	Eksempler
Industri	1509 – 3600	Fødevarefremstilling, tekstil, kemisk fremstilling, jern&metal industri samt møbel og anden industri.
Bygge og anlæg	4000 – 4500	Energi og vandforsyning, Bygge og anlæg.
Handel, hotel og restauration	5000-5500	Grossister, eksportører, importører. (omfatter ikke engroshandel med reservedele til biler, servicestationer eller butikshandel f.eks. døgnkiosk, supermarked og købmænd.)
Forretningservice (Erhvervsservice)	7000-7500	It- og teknologisk service, rådgivning, konsulentvirksomhed, udvikling af software, advokat og revisionsvirksomhed samt reklame- og mediebureau.
Social, sundhed og uddannelse (Offentlige og private tjenester)	8000-8539	Privat undervisning på alle niveauer, zoneterapi, fysioterapi, kostvejledning og hjemmehjælp.

Kilde: DAMVAD

7 Iværksættervejledning i Væksthus Midtjylland

Ud over vejledning af virksomheder med vækstambitioner, vejleder Væksthus Midtjylland ligeledes ambitiøse iværksættere. Vejledningen i Væksthus Midtjylland giver den ambitiøse iværksætter tilbud om forskellige programpakker afhængig af hvilke behov, iværksætteren har.

Formålet med en effektmåling af den iværksættervejledning, der finder sted i Væksthus Midtjylland, er at sikre, at den udbudte vejledning når ud til iværksætterne og de nye virksomheder. Desuden skal effektmålingen være med til at undersøge om og hvordan, den udbudte vejledning får bedst mulig effekt for iværksætterne.

Analyserne dækker både personer og virksomheder vejledt i Væksthus Midtjylland. I perioden er der tale om 208 person vejledninger og tilsvarende 34 STARTmidt programdeltagere.

Kapitel 7 har i første omgang fokus på de personer, der er blevet vejledt i perioden 1. januar 2007 til 30. juni 2008. Disse personer danner grundlaget for første afsnit. Derefter fokuseres på de virksomheder, der startes af de personer, der har modtaget vejledning; STARTmidt programdeltagerne.

7.1 Karakteristik af vejledte personer

Iværksætteren er helt central for dynamikken i erhvervslivet. Det er derfor vigtigt, at de rigtige rammer er til stede for iværksætteren, således at iværksætterne dels bliver motiveret til at starte virksomhed og på sigt bliver en potentiel vækstiværksætter med stort samfundsmæssigt gavn.

I dette afsnit præsenteres den første afdækning af iværksætterne, der har modtaget iværksættervejledning hos Væksthus Midtjylland. Afdækningen omfatter iværksætterens bopælskommune, deres tidligere job, deres uddannelse samt hvilken branche, de har søgt vejledning indenfor.

Iværksætterens bopælskommune

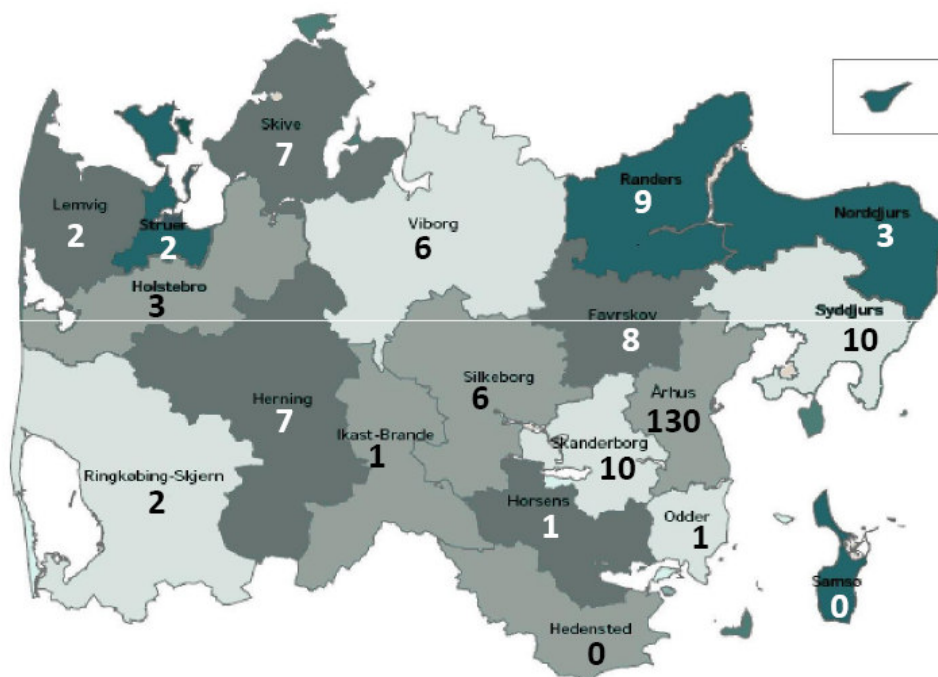
Fordeles antallet af iværksættere ud på de enkelte kommuner kan nedenstående figur konstrueres. Figuren viser antallet af personer, der har opnået iværksættervejledning i Væksthus Midtjylland. Figuren viser, hvor iværksætteren vil eller har startet sin virksomhed. I langt de fleste tilfælde er det i øvrigt samme kommune som iværksætteren er bosiddende i.

Figur 7.1 viser, at langt de fleste iværksættere starter eller vil starte i Århus. Af de vejledte iværksættere er 130 placeret i Århus Kommune, hvilket er markant flere end i Syddjurs og Skanderborg kommuner, hvor 10 af de vejledte iværksættere er placeret.

Mens der i Syddjurs, Horsens og til dels Århus samt Favrskov er et nogenlunde ens antal vejledninger for både virksomheder og iværksættere, er det anderledes for kommunerne Holstebro, Herning, Lemvig, Ringkøbing-Skjern m.fl. hvor der er markant færre iværksættervejledninger end virksomhedsvejledninger. Således er der 2-3 vejledte iværksættere i hhv. Lemvig, Holstebro og Ringkøbing-Skjern, hvor tallet for vejledte virksomheder i de pågældende kommuner ligger på 41 – 55 vejledte virksomheder.

Resultaterne fortæller både om en ikke helt tilfredsstillende indsats på virksomhedssiden i bl.a. Horsens og Syddjurs, mens der omvendt er rum for et fokus på at vejlede flere iværksættere i Lemvig, Holstebro og Ringkøbing-Skjern. Det er trods alt fødekæden for den specialiserede vejledning og rådgivning i START- og VÆKSTmidt programmerne.

Figur 7.1 Antal vejledte iværksætterpersoner fordelt på kommuner

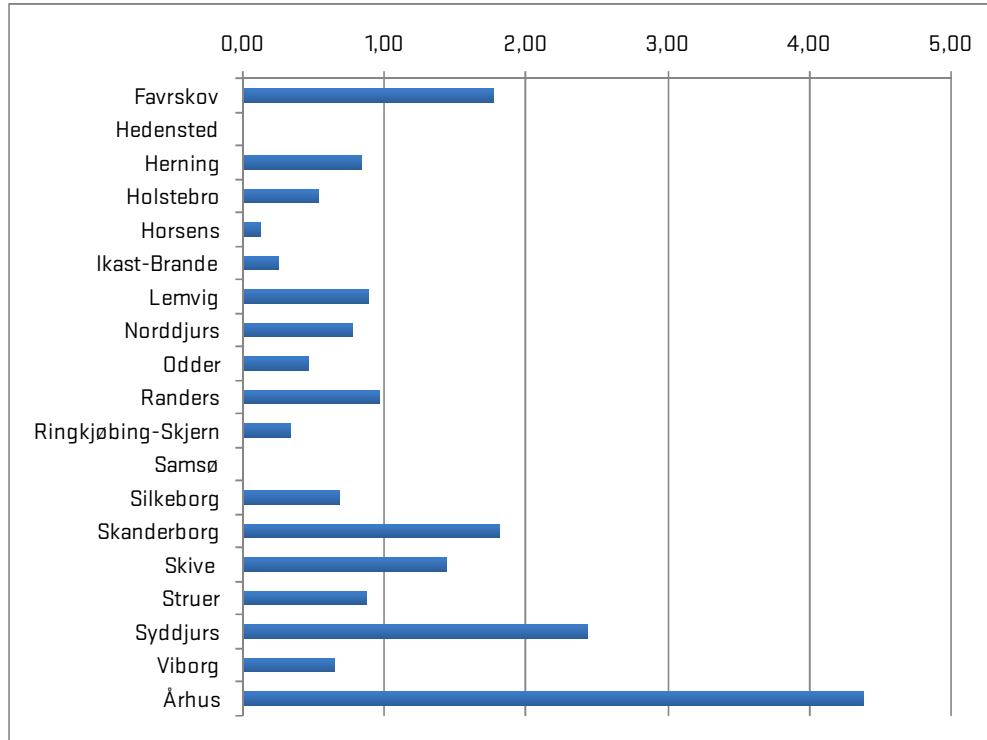

Kilde: DAMVAD.

Århus Kommunes overrepræsentation i antallet af vejledninger kan skyldes, at kommunen er markant større – målt på antallet af indbyggere, end de resterende kommuner i region Midtjylland.

Figur 7.2 viser antallet af vejledte iværksætter personer per 10.000 indbyggere i kommunerne i region Midtjylland. Figuren viser, at Århus Kommune til trods for, at der er korrigeret for antal indbyggere i kommunen, stadig har de fleste vejledte iværksætter personer med godt 4 personer per 10.000 indbyggere. Tilsvarende har Syddjurs 2,5 personer per 10.000 indbygger samt Favrskov og Skanderborg med hver knap 2 personer per 10.000 indbyggere.

Figur 7.2 Antal vejledte iværksættere per 10.000 indbyggere fordelt på kommuner i Region Midtjylland.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk samt egne beregninger baseret på www.statistikbanken.dk.

Iværksætterens socioøkonomiske baggrund

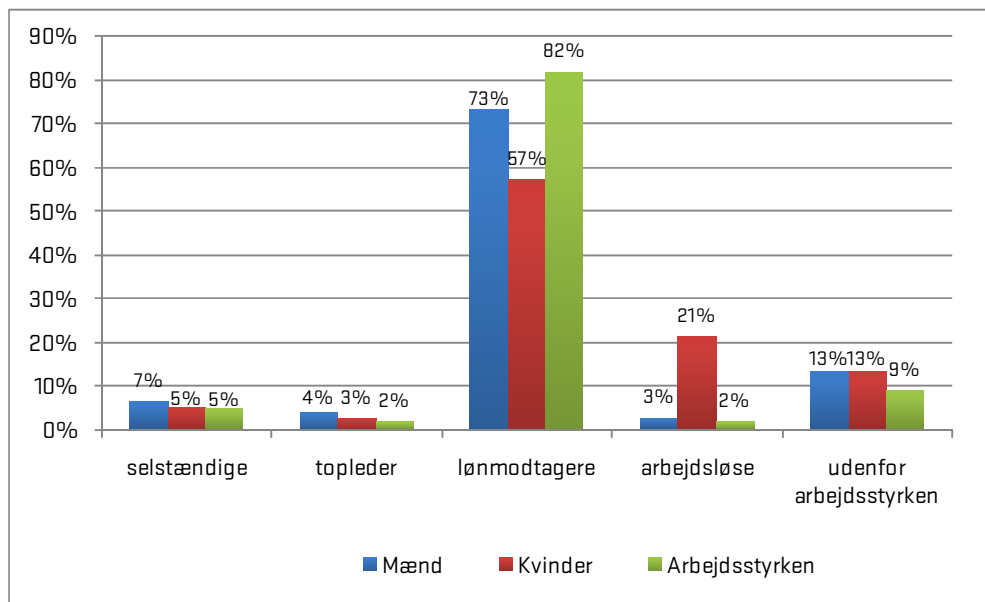
Iværksætterens socioøkonomiske status tager sit udgangspunkt i iværksætterens seneste beskæftigelsessituation. Det er interessant at se på, hvad iværksætteren laver inden vedkommende springer ud som selvstændig. En sådan oversigt giver bl.a. rum for policy udvikling i forhold til at skabe, styrke og målrette iværksætterinitiativer mod særlige grupper på arbejdsmarkedet.

Figur 7.3 viser iværksætterens seneste beskæftigelse. Figuren sammenligner desuden iværksætterne på køn, og samtidig den generelle beskæftigelsesfordeling på de socioøkonomiske kategorier i region Midtjylland.

De fleste iværksættere er lønmodtagere. Sammenlignes kønnene så er det væsentligt flere mænd nemlig 73 pct., der er lønmodtagere. Andelen af kvindelige iværksættere, der kommer fra et job som lønmodtager er 57 pct. Sammenlignet med fordelingen af befolkningen i region Midtjylland mellem 16 og 66 år er 82 pct. dog lønmodtagere. Således er der faktisk tale om en underrepræsentation af lønmodtagere blandt iværksætterne.

Omvendt kommer langt flere af de kvindelige iværksættere fra en situation, hvor de var til rådighed for arbejdsmarkedet, men var uden job. For kvinderne er iværksætteri og det at blive en iværksætter derfor et reelt alternativ til at søge arbejde som lønmodtager. Hele 21 pct. af de kvindelige iværksættere var arbejdsløse før de blev iværksættere. Til sammenligning er tallet 3 pct. for de mandlige iværksættere, mens knap 2 pct. var arbejdsløse i region Midtjylland.

Figur 7.3 *Iværksætternes seneste beskæftigelse sammenlignet med den generelle beskæftigelsesfordeling for arbejdsstyrken af 16 – 66 årige i Region Midtjylland.*

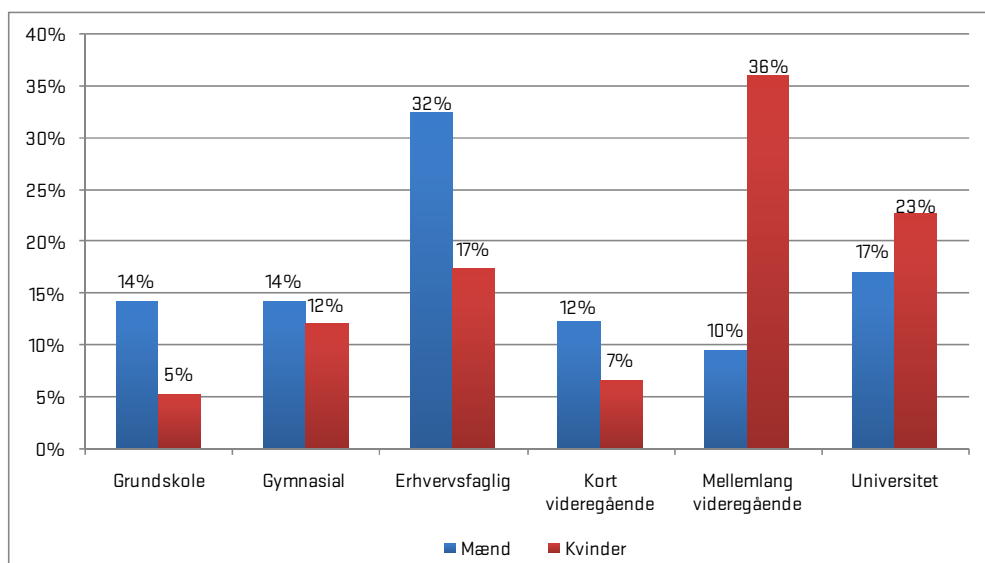
Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af estatistik.dk samt egne beregninger baseret på www.statistikbanken.dk.

Iværksætternes uddannelsesniveau

Der findes endnu ingen arketyper på den gode iværksætter eller vækstiværksætteren. Der skal dog ikke herske tvivl om, at der er forskelle mellem iværksætternes uddannelsesniveau, se bl.a. den seneste GEM-rapport. Uddannelse er derfor en vigtig parameter at medtage i karakteristikken af iværksætteren.

Den uddannelsesmæssige fordeling hos de iværksættere, der har modtaget vejledning, præsenteres i figur 7.4. Her sammenlignes uddannelsesniveauet hos henholdsvis de mandlige og kvindelige iværksættere. Figuren viser, at kvindelige iværksættere er mere veluddannede end de mandlige iværksættere. Således har 2/3-dele af de kvindelige iværksættere en videregående uddannelse i modsætning til de mandlige iværksættere, hvor 40 pct. af iværksætterne har en videregående uddannelse.

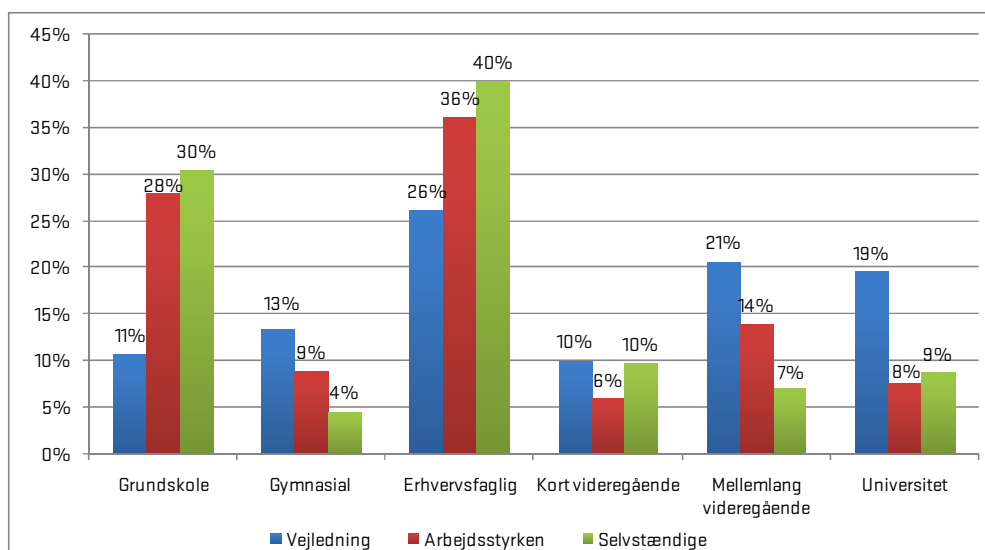
Figur 7.4 Iværksætternes uddannelsesniveau fordelt på køn.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk

Uddannelsesniveauet for iværksætterne, der har modtaget vejledning i Væksthus Midtjylland, er væsentligt højere end den samlede arbejdsstyrke og de selvstændige i region Midtjylland. Figur 7.5 viser, at knap 20 pct. af de iværksættere, der søger vejledning, har en universitetsuddannelse – hvad enten det er en bachelor eller lang videregående uddannelse. Til sammenligning er det 9 pct. af selvstændige, der har en universitetsuddannelse samt 8 pct. af arbejdsstyrken. Tilsvarende er andelen af iværksætterne med en mellemlang videregående uddannelse markant større end for andre selvstændige og arbejdsstyrken generelt.

Figur 7.5 Iværksætternes uddannelsesniveau sammenlignet med arbejdsstyrken og selvstændige i Region Midtjylland.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk

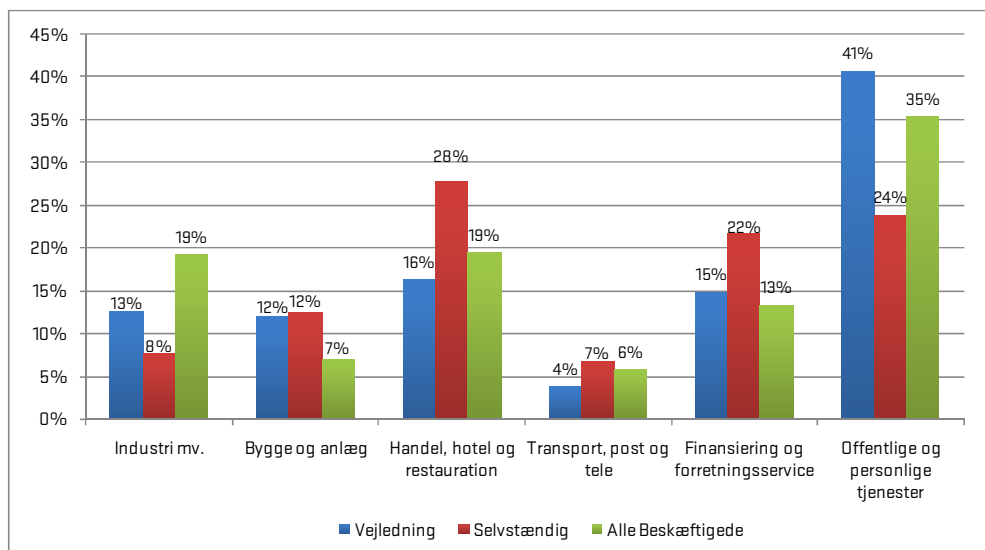
Iværksætteres branchetilknytning

Slutteligt fokuserer karakteristikken af de vejledte iværksættere på hvilke brancher, den enkelte iværksætter ønsker at starte virksomhed indenfor. Figur 7.6 viser fordelingen af disse brancher. De sammenlignes med beskæftigelsesfordelingen for hele arbejdsstyrken samt de selvstændige i region Midtjylland.

Figur 7.6 viser, at der indenfor Handel, transport og restauration samt indenfor Offentlige og personlige tjenester er der store forskelle mellem iværksætterne og de selvstændige. For iværksætterne, der søger vejledning, er 16 pct., der ønsker at starte indenfor Handel, transport og restauration. Til sammenligning er 28 pct. af de selvstændige placeret i netop denne branche. Omvendt ønsker 41 pct. at starte indenfor offentlige og personlige tjenester. For de selvstændige er der 24 pct. placeret i denne branche.

Der er en overvægt i ønskerne om at starte virksomhed i brancherne indenfor Offentlige og personlige tjenester sammenlignet med fordelingen for arbejdsstyrken generelt, hvor flere er ansat indenfor finansiering og erhvervsservice samt handel, hotel og restauration.

Figur 7.6 Iværksætternes ønskede branchefordeling sammenlignet med den reelle branchefordeling blandt arbejdsstyrken og de selvstændige i region Midtjylland.

Kilde: Egne beregninger baseret på specialkørsler fra DS udført af statistik.dk

7.2 Karakteristik af STARTmidt virksomhederne

STARTmidt har til formål at øge andelen af vækstiværksættere gennem højt specialiseret og målrettet iværksættervejledning i et sammenhængende erhvervsservicesystem. Hvis formålet med initiativet skal opfyldes, er det nødvendigt, at initiativet når ud til den enkelte iværksætter, således at

mulighederne for en øget etablerings- og overlevelsesrate blandt virksomheder er til stede.

Boks 2 Initiativer i iværksætterprogrammet STARTmidt.

Vækstforum for Midtjylland igangsætter medio 2007 et nyt samlet iværksætterprogram for Region Midtjylland med Væksthus Midtjylland som operatør.

Programmet – kaldet STARTmidt – er målrettet iværksættere, som på grund af ambitioner og problemstillinger har behov for viden og rådgivning. STARTmidt skal således udnytte det vækstopotiale, der ligger hos iværksættere, ved at give råd og vejledning og skabe rammer for erfaringsudveksling mellem iværksættere.

Programmet opstartes med et samlet budget for 2008 og 2009 på ca. 47 mio. kr., hvoraf omkring halvdelen stammer fra Region Midtjylland og EU's strukturfonde. Resten kommer fra virksomhedernes egenbetaling.

Der er igangsat en række konkrete indsatser bl.a. i form af start- og vækstpakker, vækstgrupper, netværk, vækst med vært m.fl.

Det er målet at andelen af vækstiværksættere øges fra 4 pct. til 8 pct. i 2015. Desuden er det målsætningen at overlevelsesraten øges fra 82 pct. til 90 pct. i 2015.

Dette afsnit vil karakterisere de iværksættervirksomheder, der deltager i STARTmidt programmet. Virksomhederne bliver beskrevet ud fra deres geografiske placering, deres branche, alder, og antal ansatte.

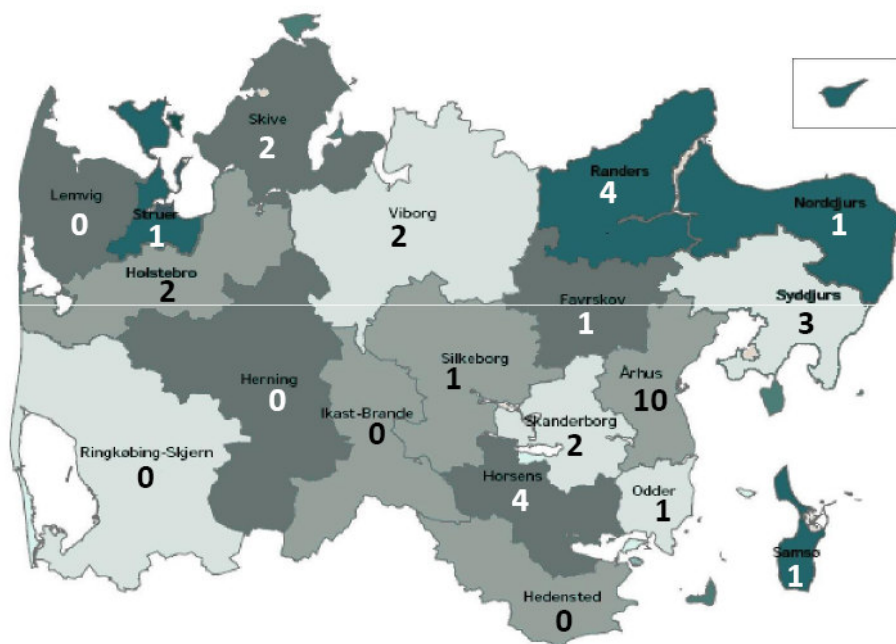
Grundlaget for karakteristikken af STARTmidt virksomhederne er de registreringer af virksomhederne, der er foretaget af Væksthus Midtjylland. Populationen dækker 34 virksomheder.

Den kommunale fordeling af STARTmidt virksomhederne præsenteres i nedenstående figur. Igen er der tale om etableringskommune og ikke bopælskommune for iværksætteren. Disse er dog ofte identiske.

Figur 7.7 viser, hvordan de, i alt, 34 virksomheder, der deltager i STARTmidt programmet, fordeler sig. 1 ud af 3 STARTmidt deltagere er placeret i Århus Kommune. Det er ikke så overraskende idet 2 ud af 3 vejledte iværksættere er placeret i netop Århus Kommune. Både i Horsens og Randers kommuner er der 4 STARTmidt deltagere, mens der i Syddjurs Kommune er 3 STARTmidt deltagere.

For en række kommuner er der endnu ingen deltagere i STARTmidt programmet. Det kan overraske, at der i Herning Kommune ikke er nogle programdeltagere. Her er der 9 VÆKSTmidt deltagere og 98 virksomhedsvejledninger, men 7 vejledte iværksættere og ingen STARTmidt deltagere. Således kunne der fra væksthushets side være ræsons i at fokusere indsatsen mere mod iværksætterne. Dette kan bl.a. gøres gennem en tættere dialog med de lokale erhvervscentre.

Figur 7.7 Antal STARTmidt programdeltagere fordelt på kommuner pr 30. juni 2008

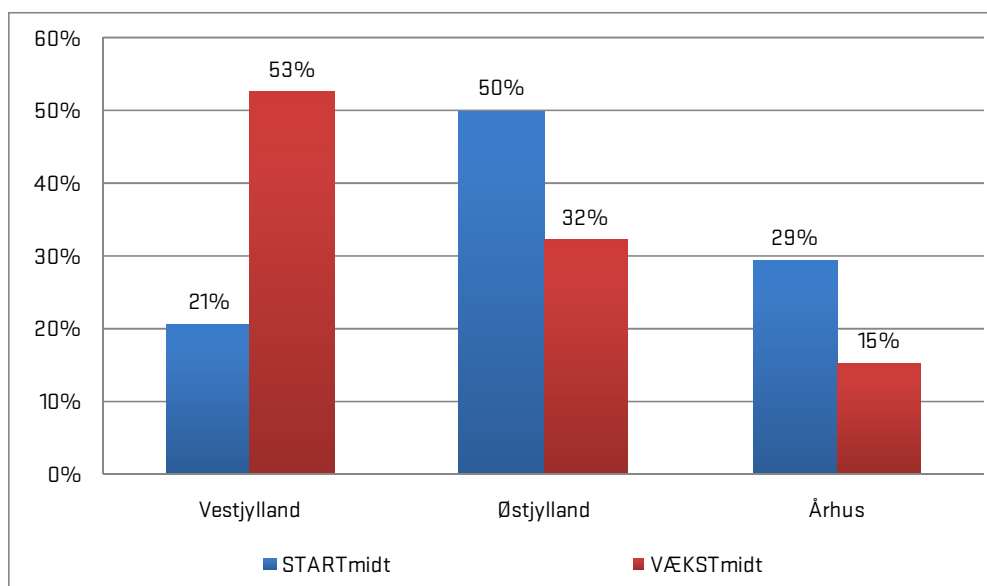
Kilde: DAMVAD.

VÆKSTmidt deltagerne er i høj grad koncentreret omkring de vestjyske kommuner. Således er over 50 pct. af VÆKSTmidt deltagerne placeret i de Vestjyske kommuner, 32 pct. er placeret i de Østjyske kommuner, mens 15 pct. er placeret i Århus Kommune.

For STARTmidt deltagerne er fordelingen markant anderledes. Her er halvdelen af virksomhederne placeret i de østjyske kommuner. Knap 30 pct. i Århus Kommune og 21 pct. i de vestjyske kommuner. Der er således en markant forskel på den geografiske fordeling af virksomhederne.

Hvorvidt der er tale om en tendens, der tilsiger, at iværksætterne eller STARTmidt programdeltagerne er overrepræsenteret i Østjylland og de etablerede virksomheder i Vestjylland, kan denne rapport ikke svare på. Men fordelingerne kan næppe forklares alene af erhvervsstrukturen i kommunerne.

Figur 7.8 *STARTmidt og VÆKSTmidt programdeltagere fordelt på geografi.*

Kilde: DAMVAD.

STARTmidt deltagerne er typisk en Handel, transport og restaurations eller Finansierings og erhvervsservice virksomhed. Således viser figur 5.10, at 70 pct. af virksomhederne er placeret i disse brancher. 12 pct. er placeret i industrien og 12 pct. er øvrige virksomheder – typisk offentlige og personlige tjenester.

Sammenlignet med fordelingen af personer på brancher i figur 7.7, hvor mange ønskede at starte virksomhed i Offentlige og personlige tjenester, så er andelen hér væsentligt lavere. Det er således ikke fra disse brancher at STARTmidt virksomheder bliver rekrutteret. Omvendt ønskede omkring 15 pct. af de vejledte personer at starte i virksomhed i enten Handel, transport og restauration eller Finansiering og erhvervsservice. Der er således en overrepræsentation i netop disse brancher for STARTmidt programdeltagerne sammenlignet med fordelingen af de vejledte iværksættere.

Footprint A/S i Ebeltøft fik hjælp gennem STARTmidt

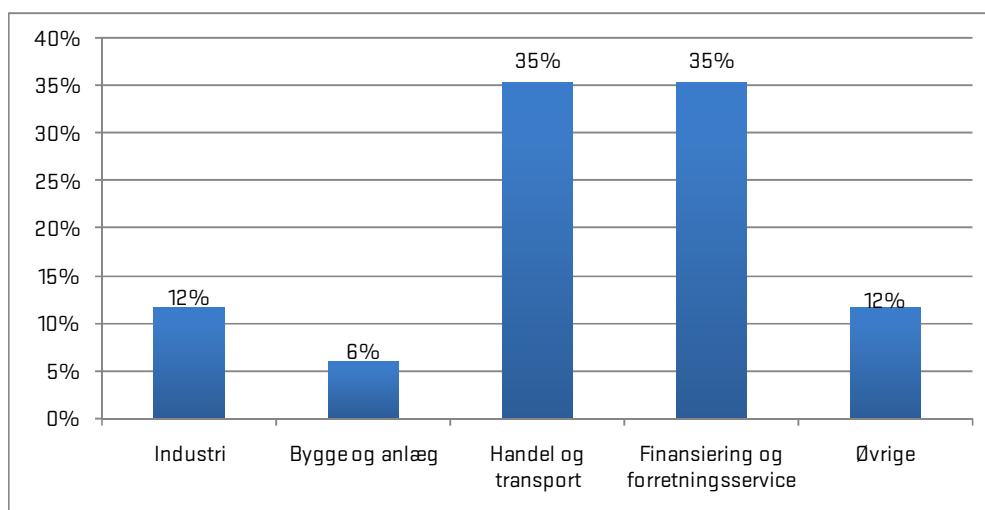
Footprint A/S er en grafisk virksomhed etableret den 1. juli 2008. Virksomheden beskæftiger sig med trykning til reklamebrug på en lang række forskellige medier.

Virksomheden har allerede efter få måneders aktivitet ansat 6 medarbejdere. De to stiftere af virksomheden har længere tids erfaring fra branchen og dækkede en væsentlig del af de nødvendige kompetencer til etablering og opstart af virksomheden. Men de følte et behov for rådgivning inden for salg. De henvendte sig derfor til Djurslands Erhvervscenter, der henviste videre til Væksthus Midtjylland.

Efter indledende møder med Væksthuset blev virksomheden bevilget både en startpakke og en vækstpakke på samme tid. Virksomheden har på den baggrund modtaget rådgivning inden for salg og føler sig langt bedre klædt på nu end tidligere. Bevillingen af de to pakker kom hurtigt og forløbet er i det hele taget blevet oplevet som meget velfungerende og tilfredsstillende for virksomheden.

STARTmidt deltagerne er ligeledes anderledes end VÆKSTmidt deltagerne. Hvor 12 pct. af STARTmidt deltagerne tilhører fremstillingsindustrien er tallet godt 50 pct. i for VÆKSTmidt deltagerne. Der er således forskelle i de behov de enkelte brancher stiller til erhvervsservicesystemet. Industrivirksomhederne er i højere grad etablerede virksomheder, der har behov for de værktøjer, der ligger i VÆKSTmidt programmet. Tilsvarende starter flere virksomheder indenfor Handel, transport og restauration samt Finansiering og erhvervsservice, og hér vil der i højere grad være behov for vejledning, der retter sig mod opstart af virksomhed.

Figur 7.9 STARTmidt programdeltagere fordelt på branche.

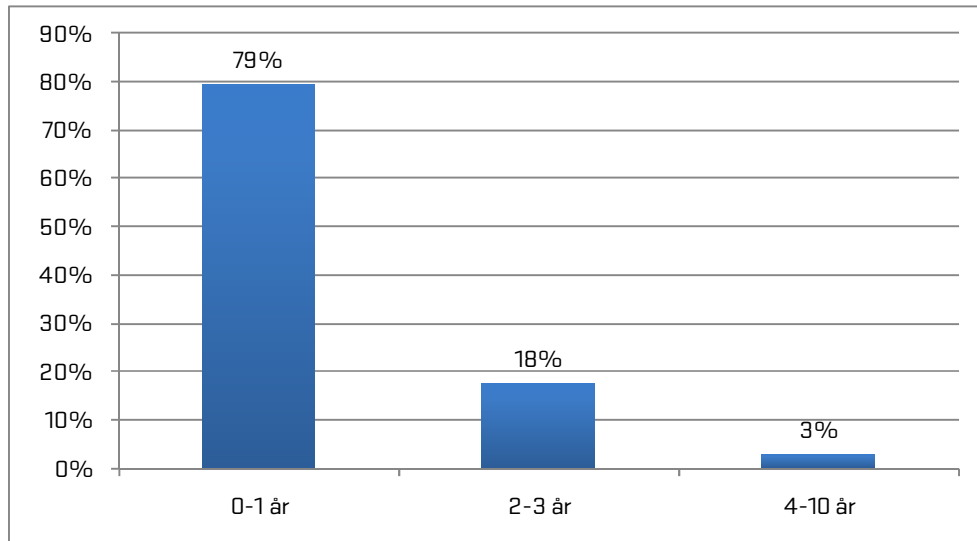

Kilde: DAMVAD.

Iværksættervirksomhederne i STARTmidt-programmet er per definition unge. Det er i princippet helt nye virksomheder, der modtager denne type af specialiseret vejledning.

Figur 7.10 viser da også, at langt de fleste virksomheder er helt nye. Således er 79 pct. af STARTmidt virksomhederne under 1 år gamle.

Figur 7.10 STARTmidt programdeltagere fordelt på alder

Kilde: DAMVAD.

Figur 7.11 viser virksomhedernes størrelsesfordeling målt på antal ansatte. Ikke overraskende er langt de fleste STARTmidt deltagere virksomheder uden ansatte. 76 pct. af virksomhederne har ingen ansatte, 15 pct. har 1 ansat mens de resterende 9 pct. har mellem 2 og 4 ansatte.

LAG Engineering i Hinnerup fik hjælp gennem STARTmidt

LAC Engineering er en rådgivende ingeniørvirksomhed med base i Hinnerup, der blev etableret i maj 2008. LAC Engineering beskæftiger sig med den sammenhæng der er mellem en vindmølle og den vind den udsættes for i sin levetid, og stifterne har længere tids erfaring fra branchen.

LAC Enginnering blev lidt tilfældigt opmærksom på mulighederne for at få støtte fra Væksthus Midtjylland. Virksomheden oplevede at rigtig godt screeningsmøde som indledning på forløbet, der afklarede de konkrete støttemuligheder, men som også bidrog til afklaring af en række andre forhold af betydning for virksomhedens strategi og udvikling.

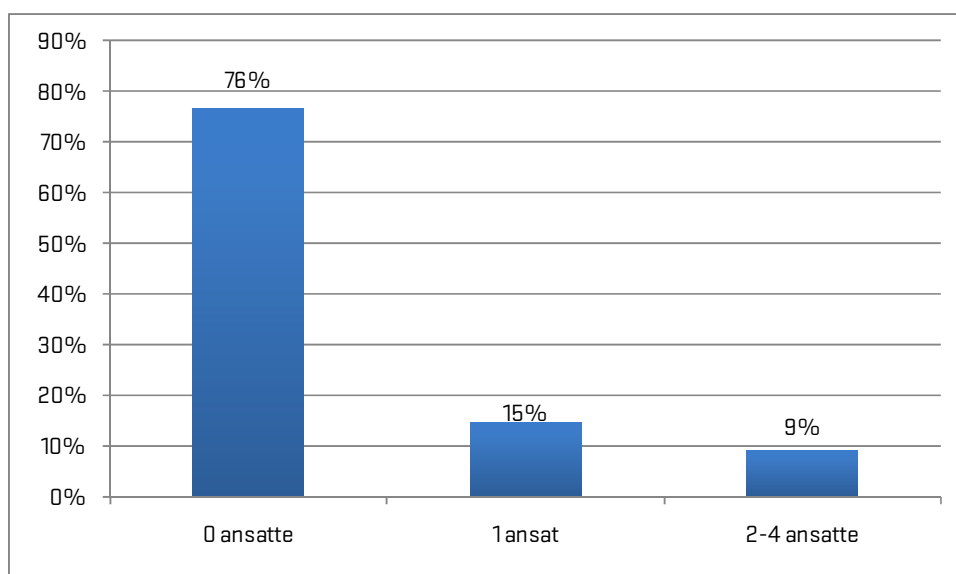
Virksomheden var på det tidspunkt, hvor kontakten til Væksthuset blev etableret i gang med at etablere sin hjemmeside. Det konkrete projekt i startpakken blev derfor en bearbejdning af hjemmesiden, der tilføjede bedre struktur, gjorde hjemmesiden mere internationalt orienteret og bidrog med flere faciliteter, som virksomheden selv kan gøre brug af i sit videre arbejde med hjemmesiden. Det er endnu for tidligt at vurdere de konkrete effekter af projektet, men det ville ikke være blevet gennemført uden startpakken.

Virksomheden har oplevet samarbejdet med Væksthuset som kvalificeret og meget ubureaukratisk. Væksthuset har været godt til at udstikke rammerne for projektet, men givet frie tøjler til at udfylde dem. LAC Engineering er næsten overrasket over, at der ikke f.eks. har været mere kontrol undervejs eller en form for midtvejsevaluering.

LAC Engineering vil bestemt udnytte mulighederne for senere at søge om en vækstpakke og vil anbefale andre nystartede virksomheder at indgå i lignende forløb med Væksthuset.

Det bliver fremadrettet interessant at følge virksomhedernes udvikling på bl.a. antallet af ansatte. Det bliver interessant at se, hvor mange af STARTmidt virksomhederne, der formår at vækste til vækstiværksættere. Definitionen for Erhvervs- og Byggestyrelsen for vækstiværksættere er iværksættervirksomheder, der over en 5 års periode opnår flere end 5 ansatte, en omsætning på mere end 5 mio. kr. og en gennemsnitlig vækst over de 5 år på 60 pct.

Figur 7.11 STARTmidt programdeltagernes størrelsesfordeling målt på antal ansatte for vejledte virksomheder.

Kilde: DAMVAD.

8 Perspektivering af Væksthusets aktiviteter

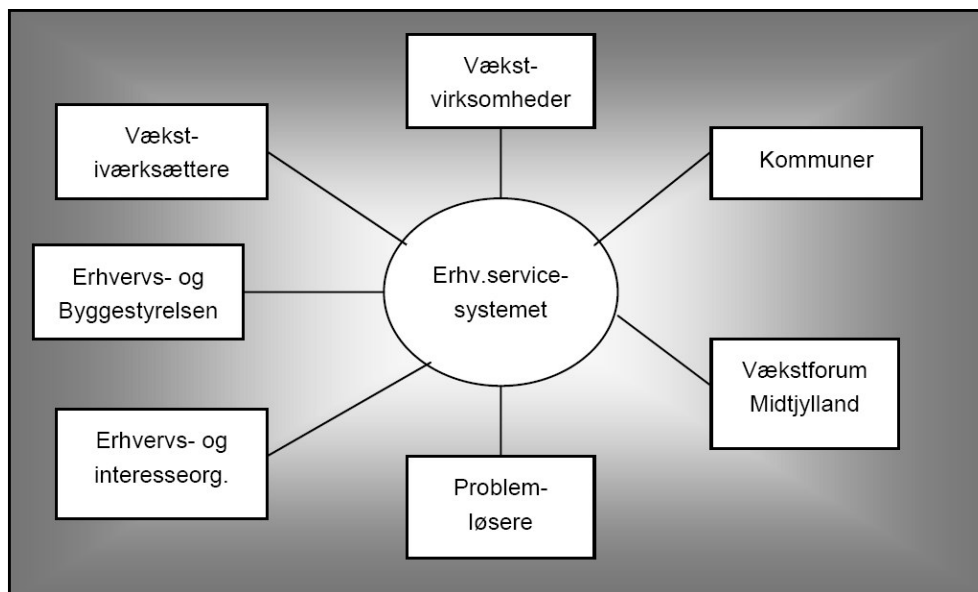
Væksthusene er endnu en forholdsvis ung spiller i det samlede erhvervsservicesystem, men har været i drift tilstrækkeligt længe til at man kan danne sig et billede af, hvordan de er kommet fra start. I den afsluttende perspektivering vil der kort blive summeret op på følgende tre centrale spørgsmål:

1. Er Væksthus Midtjylland på vej mod at indtage den rigtige rolle i det samlede erhvervsservicesystem?
2. Når Væksthus Midtjylland sin målgruppe af iværksættere og virksomheder?
3. Giver vejledningen de ønskede resultater?

8.1 Væksthus Midtjyllands rolle i det samlede erhvervsservicesystem

Det er Væksthus Midtjyllands vision at blive et internationalt førende centrum for vækstiværksætteri og -virksomhedsudvikling. Det er derudover ambitionen at placere sig som den centrale aktør inden for det samlede erhvervsservicesystem, der formår at binde enderne sammen og skabe et sammenhængende og overskueligt system, sådan som det er illustreret i nedenstående figur hentet fra strategien.

Figur 8.1 Det samlede erhvervsservicesystem

I kapitel 1 blev Væksthusets opgaver beskrevet som værende placeret på tre forskellige etager i det samlede væksthushus: Erhvervsservice i grundetagen, samarbejde med andre relevante aktører på 1. sal og operatørfunktioner for region og stat på 2. Sal. Jf. figur 1.1.

Vurderingen af om den udbudte erhvervsservice fungerer efter hensigten, kan med fordel opdeles både i forhold til et relevans mål, det vil sige efterspørges programmet af de virksomheder det er rettet mod, og i et effektmål, dvs. virker programmet efter hensigten i de virksomheder, der gør brug af de forskellige ordninger. Der skulle naturligvis gerne være en sammenhæng mellem de to mål. Initiativerne skulle gerne efterspørges, fordi der er en forventning om, at de virker.

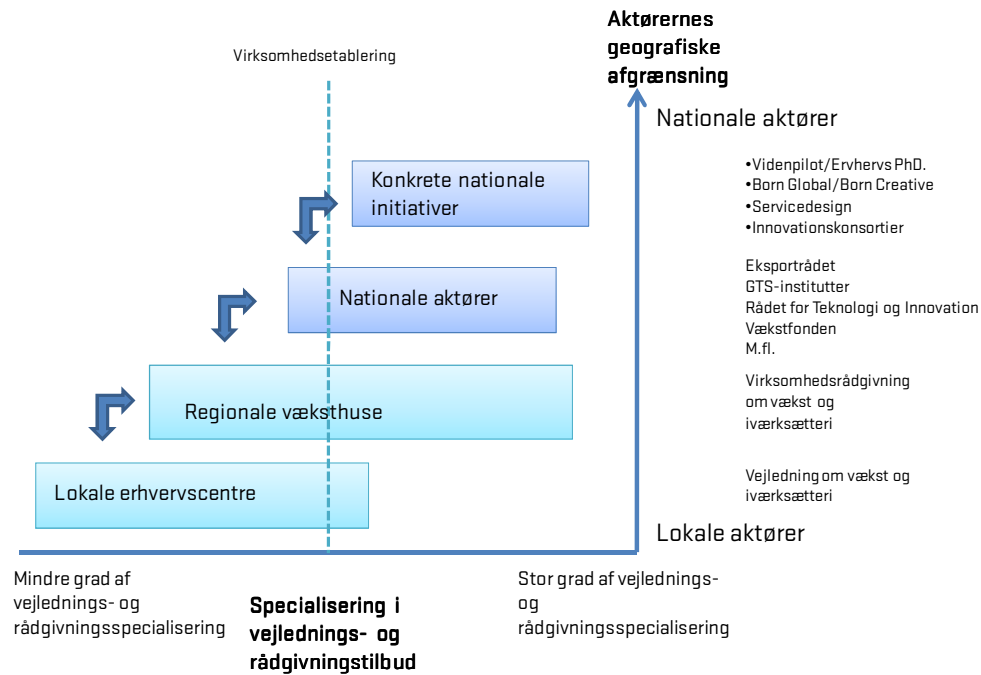
Væksthus Midtjylland skal således på den ene side præstere i forhold til iværksættere og virksomheder, der har behov for vejledning om udvikling af deres forretning, og på den anden side spille en rolle som den centrale aktør i erhvervsservicesystemet, der skaber det regionale overblik og koordinerer indsatsen mellem de mange parter. Når begge forudsætninger er opfyldt, kan lokale, regionale og statslige aktører anvende Væksthuset som et centralt værktøj i den samlede erhvervsudviklingsindsats.

I denne vækstredegørelse har fokus være rettet mod Væksthusets præstationer over for iværksættere og vækstvirksomheder. Men de to opgaver og ambitioner hænger sammen. Væksthus Midtjylland må på den ene side gøre sig fortjent til rollen som central aktør gennem vedvarende at præstere godt i underetagen, men alle øvrige aktører må på den anden side også bidrage til at arbejdsdelingen falder på plads, så Væksthuset kan indtage den rolle i det samlede system, som det er tiltænkt.

Væksthuset bør spille en central rolle i et enstrengt og effektivt erhvervsservicesystem, der skaber internationalt førende vejledning. Dette skal bl.a. ske gennem sammenhæng, slagkraft og synlighed for de mange tilbud til vækstvirksomheder og iværksættere.

Nedenstående figur viser netop sammenhængskraften mellem de mange lokale, regionale og nationale tilbud, som skal være med til at sikre et sammenhængende erhvervsservicesystem.

Figur 8.2 Sammenhæng i erhvervsservicesystemet

Kilde: DAMVAD.

I forhold til Væksthusets rolle som operatør for Region Midtjylland og staten har den hidtidige udvikling været meget stærk.

I kapitel 1 oplistedes, hvordan Væksthus Midtjylland er operatør for et enkelt statsligt program samt for hele seks regionale programmer. Det er vigtigt for Væksthusets fortsatte position og rolle i erhvervsservicesystemet, at Væksthuset orienterer sig mod de forskellige initiativer, der findes også på nationalt niveau. Eksempelvis arbejder Rådet for Teknologi og Innovation for at få spredt deres initiativer ud mere regionalt end tilfældet er i dag. Her kunne Væksthuset spille en helt central rolle i forhold til initiativer som f.eks. Videnpilotordningen eller Erhvervs PhD.

Væksthus Midtjylland har været aktiv i forhold til at indtage den ønskede rolle i det samlede erhvervsservicesystem og har igangsat aktiviteter på alle tre etager i huset, jf. figur 1.1.

I det følgende opsummeres, hvorvidt vækstreddegørelsen giver baggrund for at fastslå, om Væksthus Midtjylland når den rigtige målgruppe, og om indsatsen ser ud til at give de ønskede resultater.

8.2 Når væksthush Midtjylland sin målgruppe?

Væksthus Midtjylland skal vejlede virksomheder og iværksættere med vækstambitioner- og potentiale i hele region Midtjylland. Vækstreddegørelsen bidrager til at skabe grundlag for at vurdere i hvilket omfang denne opgave løses.

Helt overordnet kan det konstateres, at de vejledte virksomheder generelt præsterer bedre end regionens SMV'er i øvrigt. Dette billede går igen, hvad enten

der fokuseres på de vejledte virksomheders omsætning, værditilvækst eller eksport. Det viser, at Væksthus Midtjylland når målgruppen af virksomheder med vækstambitioner- og potentiale. Der kan dog observeres variationer blandt de vejledte virksomheder. Det kan skyldes at:

- 1) Det er bestemt typer af virksomheder, der søger vejledning, og der er størst forekomst af disse virksomheder i den vestlige del af regionen.
- 2) De fundne forskelle afspejler en variation, der også eksisterede forud for etableringen af Væksthuset, hvorfor Væksthuset så at sige har arvet et vejledningsmønster, som endnu ikke er brudt.
- 3) Der er et langt større kendskab til Væksthusets tilbud til virksomhederne i den vestlige del af regionen end i den østlige del af regionen.

Det er umiddelbart ikke muligt at fastslå, hvilken af de tre årsager, der bedst bidrager til at forstå bl.a. den geografiske variation i anvendelsen af Væksthusets tilbud. Resultatmålingerne kan dog bidrage til at belyse spørgsmålet.

8.2.1 Den geografiske placering

Vækstvirksomhedernes geografiske placering

Ser man på den geografiske fordeling af de virksomheder, der har modtaget vejledning, er det tydeligt, at vejledningsintensiteten er størst i den vestlige del af regionen. Sætter man antallet af vejledninger op imod den eksisterende virksomhedsbestand træder forskellene endnu tydeligere frem.

Øverst på listen over gennemførte vejledningsforløb pr. 1000 virksomheder i de enkelte kommuner finder man Lemvig (57), Skive og Herning (28), Struer og Ringkøbing-Skjern (26) samt Holstebro (23). Tager man omvendt fra den anden ende af listen finder man Horsens (2), Norddjurs (5) samt Syddjurs, Odder og Hedensted (7). Denne tendens genfinder man delvist i den geografiske fordeling af VÆKSTmidt deltagere. Spørgsmålet er naturligvis, hvorfor det forholder sig sådan.

Det kan eksempelvis tænkes, at vejledning omkring eksport viser sig at være en væsentlig årsag til at søge kontakt med Væksthuset, hvorfor navnlig de eksportorienterede brancher er at finde blandt Væksthusets kunder. Fra andre undersøgelser ved vi, at virksomheder inden for fremstillingsindustrien har langt større eksporttrater end inden for byggeri og servicefagene, hvilket kunne bidrage til at forklare de branchemæssige forskelle.

En anden mulighed er, at der er tale om et nedarvet mønster, som Væksthuset i løbet af sit relativt korte virke endnu ikke har nået at påvirke. Virksomhederne benytter de vejledere, som de i forvejen har opnået et godt kendskab til og dette mønster ændres først over tid. Af Vækstredegørelsen fremgår, at der alene fra den 1. Statusrapport og frem til Vækstredegørelsen er sket en udvikling i retning af, at forskellene reduceres. Hvor 50 pct. af de vejledte virksomheder ved første statusrapport lå i Vestjylland er dette tal nu reduceret til 47 pct., hvorimod andelen af vejledte virksomheder i Østjylland og Århus er i samme periode er steget fra henholdsvis 17 pct. og 20 pct. til 23 pct. og 22 pct.

Til støtte for antagelsen om, at der er tale om et eksisterende mønster, der udviser en vis træghed er også, at der ved 1. statusrapport var blevet vejledt 63 virksomheder uden for regionen svarende til 13 pct. af samtlige vejledninger,

hvilket nu er reduceret til samlet 8 pct. Fokuseres der alene på vejledningerne i 1. halvår 2008 er kun 7 af de vejledte virksomheder placeret udenfor regionen.

Væksthuset var i drift hhv. pr. 1. april og 1. maj 2007 med udgangspunkt i de nuværende fysiske placeringer. En del af de mange vejledte virksomheder, der er placeret udenfor regionen, er givetvis hjemhørende i den tidligere geografiske afgrænsning af amterne. Således er bl.a. den nordlige del af det tidligere Viborg amt nu en del af region Nordjylland.

For VÆKSTmidt programdeltagerne er der tale om, at der stadig er kommuner, hvor der ikke er programdeltagere. Det er ikke et krav, at der skal være en geografisk fordeling af virksomhederne. Omvendt er det oplagt, at jo flere virksomheder der opnår vejledning, jo større er sandsynligheden for, at en virksomhed kommer med i VÆKSTmidt-programmet.

Væksthus Midtjyllands bør sigte mod en større geografisk spredning af de vejledte virksomheder. Væksthuset bør i højere grad få øget kendskabet til dens tilbud i den østlige del af regionen, således at antallet af vejledninger kan stige og matche omfanget i den vestlige del af regionen.

Iværksætternes geografiske placering

Ser man på antallet af vejledte iværksættere, så kommer 130 ud af i alt 208 fra Århus, hvilket svarer til 63 pct. Korrigerer man for kommunernes forskellige størrelse finder man stadig, at antallet af vejledte iværksættere er højest i Århus.

Det kan endvidere observeres, at en række af de kommuner, der har et højt antal virksomhedsvejledninger til gengæld har et lavt antal iværksættervejledninger. Lemvig, Skive, Holstebro og Ringkøbing-Skjern har således alle omkring 10 virksomhedsvejledninger for hver iværksættervejledning, mens der eksempelvis i Herning har været 98 virksomhedsvejledninger og 9 VÆKSTmidt deltagere, men kun 7 vejledte iværksættere og ingen STARTmidt deltagere. Herning deler dermed skæbne med 4 andre kommuner, der heller ikke har STARTmidt deltagere, mens andre 5 kommuner kun har en enkelt.

For iværksætterne og STARTmidt programdeltagerne kan der konstateres en problemstilling, der er modsatrettet problemstillingen for de vejledte vækstvirksomheder og VÆKSTmidt deltagere. Der er en skævvridning mod de østjyske iværksættere, specielt er Århus Kommune overrepræsenteret. Væksthus Midtjylland bør gøre en ekstra indsats for at øge antallet af iværksættere i den vestjyske del af regionen. Det er et paradoks, at mens der er en overrepræsentation blandt vejledte vækstvirksomheder, så er der en underrepræsentation af vejledte iværksættere i Vestjylland. Hermed kan der også opnås en større geografisk spredning i STARTmidt deltagere.

8.2.2 Den branchemæssige fordeling

Vækstvirksomhedernes branchemæssige fordeling

De vejledte virksomheder i Væksthus Midtjylland skal ikke som udgangspunkt afspejle den generelle branchemæssige fordeling blandt små og mellemstore virksomheder i region Midtjylland. Det er ikke en målsætning for Væksthus Midtjylland, at aktiviteterne skal være dækkende for den samlede økonomi i regionen, og derfor kan profilen af de vejledte virksomheder sagtens afvige fra det generelle billede i regionen. Alligevel bør den branchemæssige fordeling af de vejledte virksomheder påkalde sig opmærksomhed.

Ser man på de vejledte virksomheder, så er virksomheder inden for handel, transport og restauration samt finansiering og forretningsservice underrepræsenterede, idet de udgør 74 pct. af den samlede bestand af SMV'er i regionen, 52 pct. af de vejledte virksomheder og blot 41 pct. af VÆKSTmidt deltagerne. Omvendt er virksomheder inden for industrien overrepræsenterede, idet de udgør 11 pct. af regionens bestand af SMV'er, men 28 pct. af de vejledte virksomheder og 51 pct. af VÆKSTmidt deltagerne. Et muligt bidrag til forklaringen på de fundne geografiske forskelle er, at den afspejler variation i erhvervsstrukturen.

En mulig forklaring op industrivirksomhedernes overrepræsentation er, at virksomhederne indenfor denne branche har oplevet en tilbagegang fra 2000 – 2006. I denne branche er beskæftigelsen faldet med næsten 15 pct. fra 2000 til 2006, jf. "Datarapport om vidensserviceerhvervet i region Midtjylland. Overrepræsentationen blandt industrivirksomhederne kan derfor hænge sammen med, at disse har behov for vejledning og rådgivning for at undgå den tilbagegang, der opleves i industrien generelt.

Omvendt har virksomheder indenfor erhvervsservice- og vidensserviceerhvervet oplevet en markant vækst fra 2000 til 2006 på 18 pct. i beskæftigelsen. Der kunne derfor være en større population af virksomheder indenfor dette erhverv, som var og er relevant som vækstvirksomheder, og dermed relevante som kunder i Væksthus Midtjylland.

Tallene viser, at det ikke er tilfældet. Det kan give anledning til en justering af vejlednings- og rådgivningstilbuddene, således at disse retter sig mere mod behovene hos erhvervs- og vidensservicevirksomhederne. Samtidig bør der gøres en indsats fra Væksthusets side for at imødekomme flere virksomheder indenfor netop erhvervs- og vidensserviceerhvervet, da disse har en påviselig højere værditilvækst per medarbejder end virksomheder i øvrige brancher.

Med et øget fokus på eksempelvis vejledningstilbud eller markedsføring til erhvervsserviceerhvervet vil det kunne løfte antallet af vejledte virksomheder indenfor denne branche. Hvilket igen potentielt vil øge antallet af VÆKSTmidt programdeltagere fra denne branche.

Iværksætternes branchemæssige fordeling

Hvor der blandt deltagerne i VÆKSTmidt programmet var en overvægt af industrivirksomheder, så er der i STARTmidt programmet en overvægt af virksomheder inden for handel og transport samt finansiering og erhvervsservice. Disse to brancher tegner sig til sammen for 70 pct. af deltagerne.

Tallene afspejler på den måde tallene for hhv. de vejledte virksomheder og STARTmidt virksomheder fordelinger på geografisk niveau. For STARTmidt virksomheder er der et tydeligere match mellem virksomhedsfordelingen på brancheniveau og den generelle fordeling af SMV'erne i region Midtjylland. Der er således ingen umiddelbar grund til at ændre på det branchemæssige fokus for STARTmidt programmet.

8.3 Giver Væksthus Midtjyllands vejledning de ønskede resultater?

I forhold til virksomhederne og iværksætterne skal Væksthuset navnlig bidrage til deres positive udvikling ved at yder tre former for ydelser i forbindelse med rådgivning:

- Screene for vejledningsbehov
- Konkretisere ikke-erkendte behov
- Yde vejledning om rådgivning

Ydelserne skal samlet set bidrage til en øget vækst på virksomhedernes omsætning, værditilvækst, eksport og beskæftigelse.

Analyserne viser, at de vejledte virksomheder i Væksthus Midtjylland oplever større vækstrater fra det år, hvor de bliver vejledt, til det efterfølgende år, hvilket vil sige fra 2007 til 2008⁶ sammenlignet med en relevant sammenligningsgruppe af øvrige SMV'er i region Midtjylland. 3. statusrapport viste, at de vejledte virksomheder var inde i et vækstforløb, inden de opnåede vejledning i Væksthuset. Væksthuset er således med til at styrke de vejledte virksomheders vækstforløb.

Eksempelvis viser resultaterne fra kapitel 5 for væksten i de vejledte virksomheders omsætning, at der er tale om en større vækst end sammenlignet med øvrige SMV'er i region Midtjylland.

Efterhånden som antallet af deltagere i de forskellige programmer stiger og tidsrummet mellem vejledningsforløbet og effektmålingen kan udstrækkes, vil mulighederne for at foretage egentlige vurderinger af effekten af Væksthusets indsats forøges.

Der er stor forskel i de vejledte virksomheders gennemsnitlige omsætning afhængig af kommune. Således har den gennemsnitlige vejledte virksomhed i Struer og Silkeborg en omsætning på mindre end 10 mio. kr. Mens de vejledte virksomheder i Viborg har en omsætning på 68 mio. kr. Derfor bør Væksthuset overveje, om der skal særlige tiltag for de små vejledte virksomheder hhv. de større virksomheder.

Analyserne viser, at andelen af virksomheder, der har eksport ligger højt sammenlignet med øvrige SMV'er i regionen. Det bør de også, da et af kriterierne for de vejledte virksomheder er, at de har eksportambitioner. Da det ikke er det eneste kriterium for vejledte virksomheder, så kan det ikke forventes, at andelen rammer 100 pct. Men der vil stadig være mulighed for at øge andelen. Bl.a. gennem fokus på Danmarks Eksportråds eksportfremmeprogrammer.

⁶ Bemærk at 2008 er fiktivt idet det dækker aktiviteter for 2. halvår af 2007 og 1. halvår af 2008.

Væksthus Midtjylland har allerede igangsat et tæt samarbejde med Danmarks Eksportråd bl.a. for at intensivere anvendelsen af internationaliseringstilbud i væksthushets portefølje.

På trods af den relative høje andel af eksportaktive virksomheder, så er eksportintensiteten lav. Der kan således med fordel komme mere fokus på eksport på allerede eksisterende markeder og udnytte eksisterende netværk og adgange på internationale markeder.